

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.11.1999
COM(1999) 537 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Πέμπτη έκθεση για την εφαρμογή του πλέγματος
κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

Η έκθεση αυτή εξετάζει την **κατάσταση εφαρμογής του ισχύοντος τηλεπικοινωνιακού ρυθμιστικού πλαισίου** πριν από την αναθεώρηση της λειτουργίας του από την Επιτροπή και την κατάθεση προτάσεων για την προσαρμογή του στις εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς. Η έκθεση

- αξιολογεί το βαθμό μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των αρχών των οδηγιών εναρμόνισης¹
- αναλύει τον τρόπο με τον οποίο οι εναρμονισμένοι εθνικοί κανόνες εφαρμόζουν αυτές τις αρχές στην πράξη
- υποστηρίζει την αξιολόγηση αυτή με μία επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης των αγορών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών των κρατών μελών.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με

- τον προσδιορισμό των πλέον σημαντικών φραγμών για τη δημιουργία ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και με
- τον καθορισμό των στοιχείων που θα απαιτηθεί να ληφθούν υπόψη από τη νομοθετική διαδικασία για την αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου, και το οποίο εκτίθεται, όπως το οραματίζεται η Επιτροπή, στη σχετική ανακοίνωση επί της αναθεώρησης².

Το **βασικό συμπέρασμα** της έκθεσης είναι ότι, **εικοσιένα μήνες μετά την εισαγωγή καθεστώτος πλήρους ανταγωνισμού, το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο οδηγεί την ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε αυξανόμενους ρυθμούς ανάπτυξης, μεγάλο αριθμό νεοεισερχόμενων στην αγορά και μείωση των τιμολογίων.**

Η αξία των εθνικών αγορών θα ανέλθει το 1999 σε **161 δισεκατομμύρια ευρώ**³, σημειώνοντας αύξηση ελάχιστα υπολειπόμενη του 7% σε σχέση με το 1998. Η αξία των κινητών υπηρεσιών θα έχει αυξηθεί κατά 16% περίπου. Υφίστανται σήμερα περισσότεροι από **240 φορείς εκμετάλλευσης που παρέχουν υπεραστικές και διεθνείς κλήσεις** στα κράτη μέλη και περισσότεροι από **220 που παρέχουν τοπικές κλήσεις**. Περισσότεροι από **180 φορείς εκμετάλλευσης προσφέρουν εθνικές και διεθνείς υπηρεσίες και 375 προσφέρουν υπηρεσίες τοπικού δικτύου**⁴. Στους εν λόγω τομείς της αγοράς έχουν εκδοθεί ακόμη περισσότερες άδειες, γεγονός που σηματοδοτεί περαιτέρω αύξηση της δραστηριότητας στο μέλλον. Ο αριθμός των **φορέων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου ανά χίλιους κατοίκους** εκτιμάται ότι έχει αυξηθεί κατά μέσο όρο κατά **125% στο σύνολο της Ένωσης από τον Ιανουάριο του 1998 ως τον Ιούλιο του 1999**⁵.

¹ Με την εξαίρεση της Πορτογαλίας και της Ελλάδας, οι οποίες οφείλουν να απελευθερώσουν πλήρως την αγορά τους την 1^η Ιανουαρίου 2000 και την 31^η Δεκεμβρίου 2000 αντίστοιχα, η μεταφορά των οδηγιών απελευθέρωσης έχει ολοκληρωθεί σε όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη.

² Ανακοίνωση σχετικά με την αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, COM(1999) 539

³ Φωνητική τηλεφωνία, κινητές υπηρεσίες, υπηρεσίες δικτύου και υπηρεσίες δεδομένων. Πηγή: European Information Technology Observatory (EITO), 1999.

⁴ Πηγή: Εθνικές κανονιστικές αρχές.

⁵ Πηγή: Internet Software Consortium.

Κατά την περίοδο μεταξύ 1997 και 1999 τα οικιακά τιμολόγια διεθνών κλήσεων έχουν μειωθεί στα περισσότερα κράτη μέλη σε ποσοστό 40%⁶ κατά μέσο όρο. Στο ίδιο διάστημα τα επιχειρηματικά τιμολόγια για παρόμοιες κλήσεις μειώθηκαν επίσης, σε ποσοστό 25% κατά μέσο όρο. Τα τιμολόγια για τις διάρκειες 10 λεπτών περιφερειακές και υπεραστικές κλήσεις έχουν μειωθεί κατά 13% και 30% αντίστοιχα.

Τις επιδόσεις αυτές στηρίζουν τα **αποτελεσματικά καθεστάτα αδειοδότησης, διασύνδεσης, τιμολόγησης, αριθμοδότησης και συχνότητων των κρατών μελών**, τα οποία τελούν υπό την εποπτεία των κανονιστικών αρχών επί τη βάση των αρχών της Κοινότητας και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (WTO).

Απομένουν σημαντικά **προβλήματα προς επίλυση**, τόσο σε σχέση με αποτυχίες που αφορούν στην πλήρη εφαρμογή του κοινοτικού πλαισίου όσο και σε σχέση με πιθανούς περιορισμούς του ίδιου του πλαισίου. Τα εν λόγω προβλήματα ήγειραν σε ορισμένες περιπτώσεις σημαντικούς φραγμούς στην προσπάθεια για τη δημιουργία ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στην Ευρώπη. Επιπλέον, μία μερίδα καταναλωτών διατηρεί επιφυλάξεις ως προς τα οφέλη από την ενιαία αγορά. Το πλέγμα κανονιστικών ρυθμίσεων, το οποίο αναπτύχθηκε σε μία περίοδο δέκα ετών, έχει επίσης αναπόφευκτα υπερκερασθεί σε ορισμένους τομείς από την ταχύτητα των τεχνολογικών αλλαγών και των αλλαγών στην αγορά, για την προώθηση των οποίων σχεδιάσθηκε. Κατά συνέπεια, πρέπει να επισημανθούν τα στοιχεία του ισχύοντος πλαισίου που χρήζουν πλήρους εφαρμογής και εκείνα στα οποία πρέπει να επικεντρωθεί η αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου. Αν κατά την ενασχόλησή της με την ανακοίνωση επί της αναθεώρησης η έκθεση επικεντρώνεται σε κάποιο βαθμό στις παρούσες αδυναμίες, αυτό δεν θα πρέπει να επισκιάσει τις επιτυχίες που έχουν σημειωθεί.

Τα κύρια μηνύματα της αναθεώρησης είναι τα εξής:

- Το σχετικά χαμηλό επίπεδο εναρμόνισης, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στα κοινοτικά καθεστάτα αδειοδότησης και διασύνδεσης, αποτελεί **φραγμό προς την ενιαία αγορά**.
- Οι ευρείες αποκλίσεις ως προς την εφαρμογή των κανόνων της Κοινότητας σε εθνικό επίπεδο εγείρουν **πρόσθετους φραγμούς**.
- Οι **εθνικές κανονιστικές αρχές** παρακολουθούν στενά τις εθνικές αγορές και εκτελούν σημαντικό έργο με τη συνδρομή που παρέχουν για την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού πλαισίου. Ωστόσο, ο ρόλος τους παρεμποδίζεται από **ανισότητες ως προς τις εξουσίες και τους πόρους** που διαθέτουν, από την κατανομή των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων ανάμεσα στις ίδιες και σε άλλους φορείς, καθώς και από τις διαφορές μεταξύ των ισχυουσών διαδικασιών. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές (NRA) απαιτείται να γίνουν περισσότερο ενεργές, ιδιαίτερα σε σχέση με τη διασφάλιση των συμφωνιών διασύνδεσης.
- Η μη ενδεδειγμένη εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου για τη **λογιστική καταγραφή κόστους** σε πολλά κράτη μέλη φαίνεται να συμβάλλει στην εκτεταμένη συμπίεση των τιμών, ιδιαίτερα μεταξύ των τιμολογίων λιανικής πώλησης και διασύνδεσης, καθώς και στην υπερβολική τιμολόγηση των μισθωμένων γραμμών.
- Μολονότι λαμβάνονται μέτρα για την έκδοση αδειών ασύρματου τοπικού βρόχου και τη χρήση εθνικών κανονισμών για την παροχή εναλλακτικών οδών πρόσβασης από το τελευταίο κομβικό σημείο μέχρι τον καταναλωτή («last mile»), επί του παρόντος δεν

⁶ Πηγή: Eurodata Foundation. Κλήσεις διάρκειας δέκα λεπτών.

υφίσταται σε κανένα κράτος μέλος **ανταγωνισμός στην αγορά τοπικής πρόσβασης**. Περαιτέρω, σε ορισμένα κράτη μέλη τα δίκτυα καλωδιακής τηλεόρασης (CATV) παραμένουν υπό τον έλεγχο των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης.

- Εν όψει των ανησυχιών που εκφράζονται στην αγορά μήπως η **χρηματοδότηση των προγραμμάτων καθολικής υπηρεσίας** αποτελέσει φραγμό για την είσοδο στην αγορά, είναι αναγκαία η ακριβής αξιολόγηση του καθαρού κόστους παροχής καθολικής υπηρεσίας. Δεν υφίσταται καμία απόδειξη πραγματικής αναπροσαρμογής των τιμολογίων φωνητικής τηλεφωνίας που εφαρμόζουν οι κατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης. Η αναπροσαρμογή είναι αναγκαία προκειμένου να αποφευχθούν συμπίεσεις τιμών μεταξύ των τελών διασύνδεσης και των τιμών λιανικής και να προωθηθεί ο ανταγωνισμός στις αγορές πρόσβασης (συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού τιμών). Δεδομένης της απουσίας συγκρίσιμων συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους, είναι δύσκολη, αν όχι αδύνατη, η επαλήθευση από την Επιτροπή της πραγματικής ή όχι αναπροσαρμογής.
- Λόγω της διαφορετικής αντιμετώπισης των συμφερόντων του καταναλωτή από τα κράτη μέλη και της διαφορετικής αντιμετώπισης που επιφυλάσσει κάθε συγκεκριμένη υπηρεσία τηλεπικοινωνιών, υφίστανται ανισότητες ως προς την **προστασία του καταναλωτή** στην Ένωση.
- Τελικά, το ισχύον πλαίσιο δεν αντιμετωπίζει με σαφήνεια θέματα όπως τα ειδικά προγράμματα **πρόσβασης στο διαδίκτυο** ή τις εφαρμοστέες ρήτρες διασφάλισης για την αποφυγή πιθανών στρεβλώσεων στον ανταγωνισμό που απορρέουν από τη σύγκλιση μεταξύ των φωνητικών υπηρεσιών και υπηρεσιών δεδομένων και μεταξύ των σταθερών και κινητών υπηρεσιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ.....	2
1. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	6
2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ.....	8
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ	10
<i>Εθνικές κανονιστικές αρχές (NRA)</i>	10
<i>Αδειοδότηση</i>	13
<i>Διασύνδεση/ειδική πρόσβαση</i>	15
<i>Καθολική υπηρεσία και προστασία χρήστη/καταναλωτή</i>	18
<i>Τιμολόγια/συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους</i>	21
<i>Αριθμοδότηση</i>	23
<i>Συχνότητα</i>	24
<i>Δικαιώματα διέλευσης</i>	26
<i>Ανταγωνισμός τοπικής πρόσβασης</i>	29
4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ.....	31
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ 1999.....	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΟΔΗΓΙΩΝ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ – ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

1. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το 1993 η Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη δεσμεύθηκαν, σύμφωνα με τη Συνθήκη και προ της συμφωνίας για το παγκόσμιο άνοιγμα των αγορών υπό την GATS⁷, για την απελευθέρωση του τομέα ευρωπαϊκών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών την 1^η Ιανουαρίου 1998. Την αναγκαία κοινοτική νομοθεσία συνέθετε πρωτίστως μία σειρά οδηγιών που ως στόχο είχαν τη δημιουργία μίας ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών⁸ στην Ευρώπη.

Η μεταβολή προς μία απελευθερωμένη και εναρμονισμένη κοινοτική αγορά είχε ως κινητήριο δύναμη μια σειρά από καλά τεκμηριωμένα φαινόμενα, ιδιαίτερα από την **παγκοσμιοποίηση των αγορών και τις ραγδαίες προόδους στην τεχνολογία**. Άλλα γεγονότα, όπως η ταχεία αύξηση των ποσοστών διείσδυσης των κινητών υπηρεσιών στην αγορά, η εξάπλωση του **διαδικτύου και η σύγκλιση των τομέων τηλεπικοινωνιών, ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών και τεχνολογίας της πληροφορίας**, σε μεγάλο βαθμό δεν είχαν προβλεφθεί, τουλάχιστον στην αφετηρία της διαδικασίας. Ο πολιτικός στόχος, ο οποίος αναφέρεται στη Συνθήκη ως ανάγκη διασφάλισης της **ανάπτυξης, της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας**, προστασίας των **συμφερόντων των καταναλωτών και διασφάλισης της ευρείας επιλογής μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης και υπηρεσιών, καινοτομίας, ανταγωνιστικών τιμών και ποιότητας υπηρεσιών**, αποτέλεσε το έρεισμα του αναδυόμενου κανονιστικού πλαισίου. Η όλη διαδικασία απελευθέρωσης και εναρμόνισης συνοδεύθηκε από τη συνεχιζόμενη επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού που θέτει η Συνθήκη⁹.

Εν όψει της σημασίας του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων στις επικοινωνίες¹⁰ για τους χρήστες, τους καταναλωτές, τους φορείς παροχής υπηρεσιών, τους κατασκευαστές εξοπλισμού και την εν γένει οικονομία της ΕΕ, καθώς και της ανάγκης διασφάλισης της συμμόρφωσης με τη συμφωνία ΠΟΕ/GATS, η Επιτροπή έλαβε μέτρα πριν από την ημερομηνία πλήρους απελευθέρωσης για να διασφαλίσει την πλήρη εφαρμογή, σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 21^{ης} Νοεμβρίου 1996¹¹. Η σειρά των εκθέσεων που υπέβαλε η Επιτροπή προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τον Μάιο του 1997¹², καθώς και η χρήση από την Επιτροπή της επί παραβάσει διαδικασίας του άρθρου 226¹³ για την επιβολή συμμόρφωσης¹⁴, αποτέλεσαν τους πυλώνες αυτής της εργασίας παρακολούθησης και επιβολής. Οι πρώτες εκθέσεις εφαρμογής επικεντρώθηκαν στη

⁷ Γενική Συμφωνία Εμπορίου Υπηρεσιών, συμφωνία τηλεπικοινωνιών που τέθηκε σε ισχύ από την 5^η Φεβρουαρίου 1998.

⁸ Δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής της ανακοίνωσης αυτής η παράλληλη απελευθέρωση και εναρμόνιση της παροχής τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού.

⁹ Ιδιαίτερα τα άρθρα 81 και 82 (πρώην 85 και 86).

¹⁰ Πλήρης κατάλογος των οδηγιών, αποφάσεων και συστάσεων που συνθέτουν το πλέγμα κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες παρέχεται στο Παράρτημα 2 της τέταρτης έκθεσης.

¹¹ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 21^{ης} Νοεμβρίου 1996 για τις νέες προτεραιότητες της πολιτικής όσον αφορά την κοινωνία των πληροφοριών, ΕΕ C 376, 12.12.1996.

¹² Πρώτη έκθεση σχετικά με την υλοποίηση του πλέγματος των κανονιστικών ρυθμίσεων στις τηλεπικοινωνίες, 29 Μαΐου 1997, COM(97) 236, δεύτερη έκθεση, 8 Οκτωβρίου 1997, COM(97) 504, τρίτη έκθεση, 18 Φεβρουαρίου 1998, COM(98) 80, τέταρτη έκθεση, 25 Νοεμβρίου 1998, COM(98) 594.

¹³ Πρώην άρθρο 169.

¹⁴ Επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη 57 διαδικασίες που σχετίζονται με τις οδηγίες του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που έτυχαν εγκρίσεως με βάση το άρθρο 100Α (νυν άρθρο 95) και 30 διαδικασίες που σχετίζονται με οδηγίες της Επιτροπής που έτυχαν εγκρίσεως με βάση το άρθρο 90 (νυν άρθρο 86).

μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των βασικών στοιχείων των οδηγιών. Πιο πρόσφατα, κάτι που συμβαίνει και με την έκθεση αυτή, το ενδιαφέρον στράφηκε στην **αποτελεσματική εφαρμογή των μεταφερθέντων στο εθνικό δίκαιο κανόνων.**

Η έγκριση της έκθεσης αυτής ανταποκρίνεται στην απαίτηση των οδηγιών διασύνδεσης και αδειοδότησης και των τροποποιημένων οδηγιών μισθωμένων γραμμών, πλαισίου παροχής ανοικτού δικτύου (ONP) και φωνητικής τηλεφωνίας για ενημέρωση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹⁵ σχετικά με τη λειτουργία τους. Συμπίπτει επίσης με την έναρξη της αναθεώρησης από την Επιτροπή του ισχύοντος πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων, προκειμένου να εκπληρωθεί η απαίτηση των οδηγιών για την αξιολόγηση οποιωνδήποτε απαραίτητων τροποποιήσεων υπό το φως των τεχνικών εξελίξεων και των εξελίξεων στην αγορά. Προκειμένου να προτείνει τις αρχές που θα διέπουν το κανονιστικό πλαίσιο στο εγγύς μέλλον, η ανακοίνωση σχετικά με την αναθεώρηση πρέπει να βασισθεί σε μία επισκόπηση της έκτασης επιτυχούς μεταφοράς και εφαρμογής του ισχύοντος πλαισίου, των προβλημάτων κατά την εφαρμογή του πλαισίου της ΕΚ σε εθνικό επίπεδο και των τυχόν μειονεκτημάτων του εν λόγω πλαισίου.

Τα συμπεράσματα της έκθεσης συμπληρώνονται από μηνύματα που απορρέουν από τις διαβουλεύσεις για τις Πράσινες Βίβλους σχετικά με τη σύγκλιση¹⁶ και το ραδιοφάσμα¹⁷ και την έκθεση σχετικά με την ψηφιακή τηλεόραση στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁸.

Η αξιολόγηση της Επιτροπής στην έκθεση αυτή βασίζεται σε μία σειρά συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου 1999 με αντιπροσωπευτικές ομάδες και ενώσεις των νεοεισερχόμενων στην αγορά φορέων εκμετάλλευσης¹⁹, με πανευρωπαϊκής κλίμακας φορείς εκμετάλλευσης και ομάδες φορέων²⁰, με ομάδες χρηστών και καταναλωτών²¹, με κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης, εκπροσώπους των εθνικών κανονιστικών αρχών (NRA) και των συναρμόδιων υπουργείων και από τα δεκαπέντε κράτη μέλη. Περαιτέρω, κάθε NRA παρέσχε λεπτομερή δεδομένα σχετικά με την οικεία της αγορά.

Η έκθεση έλαβε υπόψη την κατάσταση που επικρατούσε κατά την 1^η Οκτωβρίου 1999²². Ελήφθησαν ακόμη υπόψη τα σχόλια των κρατών μελών που παρατίθενται στο Παράρτημα 3 και φέρουν χρονολογία μέχρι τη 12^η Οκτωβρίου.

Η Επιτροπή χρησιμοποίησε στην έκθεση αυτή τις μεθόδους αξιολόγησης της μεταφοράς και της αποτελεσματικής εφαρμογής των μεταφερθέντων στο εθνικό δίκαιο κανόνων που εκτίθενται στην τέταρτη αναφορά. Σε ό,τι αφορά στη μεταφορά των οδηγιών, η Επιτροπή

¹⁵ Άρθρο 22 της οδηγίας διασύνδεσης 97/33/ΕΚ (ΕΕ L 199, 26.7.1997), άρθρο 23 της οδηγίας αδειοδότησης 97/13/ΕΚ (ΕΕ L 117, 7.5.1997), άρθρο 14 της οδηγίας μισθωμένων γραμμών 92/44/ΕΟΚ και άρθρο 8 της οδηγίας πλαίσιο 90/387/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/51/ΕΚ (ΕΕ L 295, 29.10.1997), άρθρο 31 της τροποποιημένης οδηγίας φωνητικής τηλεφωνίας 98/10/ΕΚ (ΕΕ L 101, 1.4.1998).

¹⁶ COM(1999) 108 της 5^{ης} Μαρτίου 1999 αναφερόμενη στις διαβουλεύσεις που σχετίζονται με την COM(97) 623.

¹⁷ COM(1999) 538 αναφερόμενη στις διαβουλεύσεις που σχετίζονται με την COM(1998) 596.

¹⁸ COM(1999) 540.

¹⁹ Κατάλογος των εκπροσωπηθέντων φορέων εκμετάλλευσης παρατίθεται στη διεύθυνση <http://www.ispo.cec.be.infosoc/telecompolicy> και <http://www.europa.eu.int/comm/dg4/lawliber.libera>.

²⁰ EITIRT, ECTEL (Ευρωπαϊκή Ένωση Βιομηχανιών Τηλεπικοινωνιών και Επαγγελματικών Ηλεκτρονικών Συσκευών), Κανονιστική Ομάδα Εργασίας Δορυφορικού Σχεδίου Δράσης, ETNO (Ένωση Ευρωπαϊκών Φορέων Εκμετάλλευσης Τηλεπικοινωνιακών Δικτύων), EuroISPA.

²¹ INTUG, BEUC (ΕΓΕΚ: Ευρωπαϊκό Γραφείο Ενώσεων Καταναλωτών).

²² Τα δεδομένα αγοράς του Παραρτήματος 4 ελήφθησαν ως τον Σεπτέμβριο του 1999. Κάθε πίνακας αναφέρεται στον χρόνο ισχύος των δεδομένων που περιέχονται σε αυτόν.

διεξήγαγε μία άρθρο προς άρθρο ανασκόπηση των βασικών διατάξεων των κύριων οδηγιών εναρμόνισης. Η Επιτροπή αξιολόγησε την έκταση αποτελεσματικής εφαρμογής στα κράτη μέλη των μεταφερθέντων στο εθνικό δίκαιο μέτρων επί τη βάση της ανάλυσης της συμμόρφωσης με τους εκτιθέμενους στην τέταρτη έκθεση δείκτες, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τις πλέον σημαντικές αρχές και απαιτήσεις του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων.

Ενώ εκκρεμεί η έγκριση του αναθεωρημένου κανονιστικού πλαισίου, η Επιτροπή σκοπεύει να επιμείνει στη διαδικασία αναφοράς, προκειμένου να παγιώσει τα ήδη προκύψαντα οφέλη και να προσδιορίσει τομείς που πιθανώς χρήζουν ταχείας ανάληψης πρωτοβουλιών υπό τύπον συστάσεων ή άλλης δράσης.

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ

Η τρίτη έκθεση παρέσχε μία επισκόπηση της μεταφοράς όλων των οδηγιών που συνθέτουν το πλέγμα κανονιστικών ρυθμίσεων και διαπίστωσε ελλείψεις κατά τη μεταφορά δύο σημαντικών οδηγιών (αδειοδότησης και διασύνδεσης). Η προθεσμία για τη θέσπιση εθνικών μέτρων μεταφοράς των εν λόγω οδηγιών έληγε λίγο πριν από την οριστικοποίηση της έκθεσης εκείνης. Η τέταρτη έκθεση επικεντρώθηκε στον τρόπο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των αρχών των εν λόγω δύο οδηγιών, καθώς και της αναθεωρημένης οδηγίας φωνητικής τηλεφωνίας και της τροποποιημένης οδηγίας μισθωμένων γραμμών, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα μεταφοράς βρίσκονταν, σε γενικές γραμμές σε ισχύ, στην πλειονότητα των κρατών μελών.

Η παρούσα έκθεση προσφέρει μία συνολική επισκόπηση της μεταφοράς των πιο σημαντικών οδηγιών εναρμόνισης, συμπεριλαμβανομένων όσων αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο και λαμβάνοντας ακόμη υπόψη την οδηγία πλαίσιο ONP, όπως τροποποιήθηκε, σε ό,τι αφορά στην ανεξαρτησία των NRA και στο διαχωρισμό των επιχειρησιακών και κανονιστικών λειτουργιών, την ειδική τομεακή οδηγία προστασίας δεδομένων της οποίας η προθεσμία μεταφοράς έληγε την 24^η Οκτωβρίου 1998²³, καθώς και την οδηγία αριθμοδότησης, η προθεσμία για τη μεταφορά της οποίας²⁴ έληγε την 31^η Δεκεμβρίου 1998. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τη μεταφορά των οδηγιών αυτών παρέχονται στο Παράρτημα 2. Η κατάσταση μπορεί να συνοψισθεί ως εξής:

Η οδηγία πλαίσιο ONP 90/387/ΕΟΚ έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε όλα τα κράτη μέλη. Η τροποποίησή της από την οδηγία 97/51/ΕΚ έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία ένδεκα κρατών μελών και μερικής μεταφοράς στη νομοθεσία δύο κρατών μελών (Αυστρία, Λουξεμβούργο). Δύο κράτη μέλη (Ελλάδα και Πορτογαλία) κοινοποίησαν πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η οδηγία μισθωμένων γραμμών 92/44/ΕΟΚ έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε δώδεκα κράτη μέλη. Σε δύο κράτη μέλη (Βέλγιο και Λουξεμβούργο) έχει τύχει μερικής μεταφοράς. Ένα κράτος μέλος (Πορτογαλία) κοινοποίησε πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Η τροποποίηση της οδηγίας μισθωμένων γραμμών από την οδηγία 97/51/ΕΚ έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία ένδεκα κρατών μελών και μερικής μεταφοράς σε ένα κράτος μέλος (Βέλγιο). Δύο κράτη μέλη

²³ Εκτός από το άρθρο 5, η προθεσμία για τη μεταφορά του οποίου λήγει την 24^η Οκτωβρίου 2000.

²⁴ Εξαιρούνται τα κράτη μέλη στα οποία χορηγήθηκε παράταση των προθεσμιών για την πλήρη απελευθέρωση.

(Ελλάδα και Πορτογαλία) κοινοποίησαν πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Ένα κράτος μέλος (Ιταλία) δεν έχει κοινοποιήσει κανένα μέτρο μεταφοράς.

Η νέα οδηγία φωνητικής τηλεφωνίας 98/10/EK έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία δέκα κρατών μελών και μερικής μεταφοράς σε τρία κράτη μέλη (Βέλγιο, Λουξεμβούργο και Πορτογαλία). Ένα κράτος μέλος (Ελλάδα) κοινοποίησε πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Κοινότητας. Ένα κράτος μέλος δεν έχει κοινοποιήσει κανένα μέτρο μεταφοράς. Ωστόσο, η παλαιά οδηγία φωνητικής τηλεφωνίας 95/62/EK έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς στο εν λόγω κράτος μέλος (Ιταλία).

Σε ό,τι αφορά στην οδηγία αδειοδότησης 97/13/EK, έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία δώδεκα κρατών μελών. Δύο κράτη μέλη (Βέλγιο και Ιταλία) την έχουν μεταφέρει μερικώς, ενώ ένα κράτος μέλος (Ελλάδα) κοινοποίησε πρόσφατα μέτρα που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η οδηγία διασύνδεσης 97/33/EK έχει επίσης τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε δώδεκα κράτη μέλη. Δύο κράτη μέλη (Βέλγιο και Λουξεμβούργο) την έχουν μεταφέρει μερικώς και ένα κράτος μέλος (Ελλάδα) κοινοποίησε πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η οδηγία αριθμοδότησης 98/61/EK, η οποία τροποποιεί την οδηγία διασύνδεσης 97/33/EK σε ό,τι αφορά στη φορητότητα αριθμού και στην προεπιλογή φορέα, έχει ήδη τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε δέκα κράτη μέλη και μερικής μεταφοράς σε τρία κράτη μέλη (Γαλλία, Ιταλία και Φινλανδία). Ένα κράτος μέλος (Ελλάδα) έχει κοινοποιήσει πρόσφατα μέτρα μεταφοράς που τελούν ακόμη υπό εξέταση από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Εκκρεμεί ακόμη η απόφαση για την αίτηση αναστολής ως προς τη θέσπιση της προεπιλογής φορέα ενός κράτους μέλους (Ηνωμένο Βασίλειο).

Επτά κράτη μέλη έχουν μεταφέρει ουσιαστικά στο εθνικό δίκαιο την ειδική τομεακή οδηγία προστασίας δεδομένων 97/66/EK (Αυστρία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία). Η οδηγία έχει τύχει μερικής μεταφοράς σε πέντε ακόμη κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο και Κάτω Χώρες). Τρία κράτη μέλη (Ελλάδα, Ιρλανδία και Λουξεμβούργο) δεν έχουν κοινοποιήσει μέχρι στιγμής μέτρα μεταφοράς.

Η Επιτροπή σημειώνει τις βελτιώσεις ως προς τη μεταφορά, ιδιαίτερα της οδηγίας αδειοδότησης (η οποία έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε τέσσερα ακόμη κράτη μέλη, σύμφωνα με την τέταρτη έκθεση) και της οδηγίας διασύνδεσης (έχει τύχει ουσιαστικής μεταφοράς σε τρία ακόμη κράτη μέλη), καθώς και το γεγονός ότι η οδηγία αριθμοδότησης έχει τύχει ουσιαστικής ή μερικής μεταφοράς σε δεκατρία κράτη μέλη και η οδηγία προστασίας δεδομένων σε ένδεκα κράτη μέλη. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη που ευθύνονται για το μικρό αριθμό ελλείψεων κατά τη μεταφορά να λάβουν ταχέως τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να παγιωθεί η ασφάλεια δικαίου για τους φορείς της αγοράς και να ολοκληρωθεί η στέρη βάση που απαιτείται για τη μελλοντική εξέλιξη του κανονιστικού πλαισίου.

Σε ό,τι αφορά στις οδηγίες απελευθέρωσης, η Πορτογαλία έχει μεταφέρει ουσιαστικά την οδηγία 90/388/ΕΟΚ όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 96/19/EK, για την εφαρμογή της οποίας της χορηγήθηκε παράταση με την απόφαση 97/310/EK της 12^{ης} Φεβρουαρίου 1997²⁵. και πρόσφατα κοινοποίησε τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία τελούν ακόμη

²⁵ ΕΕ Αριθ. L 133, 24.5.1997, σ.19

υπό εξέταση από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής. Σε ό,τι αφορά στην οδηγία 1999/64/ΕΚ της 23¹⁶ Ιουνίου 1999²⁶, ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη λάβει μέτρα για την εφαρμογή της, παρά το γεγονός ότι δεν έχει ακόμη παρέλθει η προθεσμία κοινοποίησης των μέτρων εφαρμογής. **Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και καλεί τα κράτη μέλη να προωθήσουν τη χρήση των δικτύων CATV για να αυξηθεί ο ανταγωνισμός στον τοπικό βρόχο, γεγονός στο οποίο αποσκοπεί η οδηγία.**

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ

Προκειμένου να αναλύσει την αποτελεσματική εφαρμογή του ισχύοντος πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων, η τέταρτη έκθεση προσδιόρισε οκτώ βασικά θεματικά πεδία κανονιστικής ρύθμισης: εθνικές κανονιστικές αρχές, αδειοδότηση, διασύνδεση, καθολική υπηρεσία, τιμολόγια, αριθμοδότηση, συχνότητα, δικαιώματα διέλευσης. Εν όψει της σημασίας της για την αγορά, η τέταρτη έκθεση παρέσχε επίσης μία επισκόπηση της εξέλιξης του ανταγωνισμού στην τοπική πρόσβαση. Το τμήμα αυτό χρησιμοποιεί ως αφετηρία την τέταρτη έκθεση για την αξιολόγηση της πρακτικής εφαρμογής κατά την 1^η Οκτωβρίου 1999 των διατάξεων του πλαισίου από τα κράτη μέλη (επισκόπηση περιέχεται στο Παράρτημα 1), οι οποίες ομαδοποιούνται κατά θεματικά πεδία. Οι αξιολογήσεις της Επιτροπής, οι οποίες βασίζονται στις αναλύσεις των χωρών στο Παράρτημα 3, εκτίθενται παρακάτω. Οι αξιολογήσεις αυτές διαφέρουν σε ορισμένες περιπτώσεις από εκείνες της τέταρτης έκθεσης, γεγονός που οφείλεται όχι τόσο σε μεταβολές του εθνικού πλαισίου όσο στη σημαντική εξέλιξη των αντιλήψεων και των αναγκών των φορέων της αγοράς από τον Οκτώβριο του 1998.

Εθνικές κανονιστικές αρχές (NRA)

Βάση αξιολόγησης

Οι εθνικές κανονιστικές αρχές αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο για την εφαρμογή στα κράτη μέλη ουσιαστικά ολόκληρου του ισχύοντος πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων, θα παίξουν δε μείζονα ρόλο κατά τη διαμόρφωση και εφαρμογή του αναθεωρημένου κανονιστικού πλαισίου. Παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου της ΕΚ μέσω της συμμετοχής τους στην Επιτροπή ONP και στην Επιτροπή Αδειών²⁷, της συμμετοχής τους στην Ανώτερη Επιτροπή των Εθνικών Τηλεπικοινωνιακών Διοικήσεων και Κανονιστικών Αρχών και, στην περίπτωση ρυθμιστικών φορέων που λειτουργούν εκτός των αρμόδιων υπουργείων των κρατών μελών, μέσω του συντονισμού τους στην ομάδα ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων.

Κατά την αξιολόγηση των κριτηρίων της **ανεξαρτησίας από τους φορείς εκμετάλλευσης** και του **διαρθρωτικού διαχωρισμού** των ρυθμιστικών και ελεγκτικών λειτουργιών, η Επιτροπή εξέτασε όχι μόνο τις επίσημες υπάρχουσες δομές, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τη μη σύνδεση στελεχών που ασκούν ρυθμιστικές λειτουργίες με τη διοίκηση του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, αλλά επίσης παράγοντες όπως οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων, η επικαιρότητά τους, η φύση των λαμβανομένων αποφάσεων και η έκταση στην οποία το προσωπικό τους προέρχεται ή έχει αποσπασθεί από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης ή άλλους φορείς εκμετάλλευσης.

²⁶ ΕΕ Αριθ. L 175, 10.7.1999, σ. 39

²⁷ Δημιουργήθηκαν αντίστοιχα υπό το άρθρο 9 της οδηγίας πλαίσιο 90/387/ΕΟΚ, ΕΕ L 192, 24.7.1990 και το άρθρο 14 της οδηγίας αδειοδότησης 97/13/ΕΚ, ΕΕ L 117, 7.5.1997.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης αν οι NRA διαθέτουν τις απαραίτητες εξουσίες καθώς και αν το προσωπικό τους είναι κατάλληλα καταρτισμένο για την αποτελεσματική χρήση τους και αν οι άλλοι πόροι, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού τους, είναι επαρκείς. Πολλά επίσης εξαρτώνται από την ενεργό άσκηση από τις NRA των εξουσιών τους, όπως αυτές εκτίθενται στις οδηγίες, για παράδειγμα προκειμένου να τονώσουν ανταγωνιστικές αγορές και να διασφαλίσουν τη δίκαιη και ενδεδειγμένη ανάπτυξη της εναρμονισμένης ευρωπαϊκής αγοράς τηλεπικοινωνιών. Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας είναι η σαφήνεια της εκχώρησης των εξουσιών μεταξύ των NRA και άλλων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των υπουργείων και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού ή μεταξύ των διακριτών ρυθμιστικών φορέων και του υπουργείου, όταν αυτό είναι επίσης χαρακτηρισμένο ως NRA. Η υπερβολική διασπορά κανονιστικών εξουσιών δύναται να καταστήσει αλυσιτελή την εφαρμογή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ανάπτυξη μίας συνεκτικής κανονιστικής προσέγγισης στην αγορά όσον αφορά, για παράδειγμα, στη σχέση μεταξύ των τιμολογίων λιανικής και των συναφών τελών διασύνδεσης, δύναται να παρεμποδιστεί, στη δε γνώμη των ρυθμιστικών φορέων που λειτουργούν εκτός των αρμόδιων υπουργείων δεν αποδίδεται πιθανώς η δέουσα προσοχή, λόγω έλλειψης σαφών διαδικασιών για τη διαβούλευση ή το συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων αρχών. Σε τελική ανάλυση, πολλά εξαρτώνται από την πολιτική ή άλλη στήριξη που οι ρυθμιστικοί φορείς λαμβάνουν από τις κυβερνήσεις. Το ίδιο ισχύει και στα κράτη μέλη όπου ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης δεν ανήκει ή δεν ανήκει πλέον στο κράτος αλλά όπου οι κυβερνήσεις τον αντιμετωπίζουν ως «εθνικό πρωταθλητή».

Η γενική αξιολόγηση της Επιτροπής για τη δομή και τη λειτουργία των NRA έχει ως εξής:

Λεδομένου ότι ορισμένα κράτη μέλη ίδρυσαν κανονιστικές αρχές αρκετά πριν από την απελευθέρωση σε επίπεδο ΕΚ, υπάρχει σαφώς μία μεγάλη ποικιλία προτύπων και εμπειρίας μεταξύ των διάφορων κρατών μελών. Μολοντούτο, έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στις χώρες που ίδρυσαν καθυστερημένα NRA, η δε συνεργασία με την Επιτροπή και τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, καθώς και μεταξύ των NRA των διάφορων κρατών μελών, συνεχίστηκε σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο.

Ανεξαρτησία από φορείς εκμετάλλευσης/διαρθρωτικός διαχωρισμός της κανονιστικής λειτουργίας από τον έλεγχο του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης:

Σε μία περίπτωση (Βέλγιο), ο υπουργός εξακολουθεί να προϋπάρχει της NRA και ταυτόχρονα να εκπροσωπεί τα συμφέροντα του κράτους στον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης. Σε ένα κράτος μέλος (Πορτογαλία) το αρμόδιο υπουργείο διατηρεί την εξουσία να προτείνει το διορισμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου της οικείας NRA και, από κοινού με τον υπουργό οικονομικών, των μελών του διοικητικού συμβουλίου του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης που εκπροσωπούν το περιορισμένο μετοχικό μερίδιο του κράτους στον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης. Σε ένα άλλο κράτος μέλος (Σουηδία) η ιδιοκτησία και οι κανονιστικές αρμοδιότητες υπάγονται στην αρμοδιότητα του ίδιου υπουργείου, μολονότι το σύνταγμα προβλέπει την ανεξαρτησία της NRA. Σε άλλο κράτος μέλος (Λουξεμβούργο), η κυβέρνηση έχει διορίσει ως πρόεδρο του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης ένα στέλεχος του αρμόδιου για τη ρύθμιση υπουργείου.

Ακόμη και σε περιπτώσεις όπου έχει διασφαλισθεί ο επίσημος διαχωρισμός μεταξύ του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης και της ρυθμιστικής λειτουργίας, οι νεοεισερχόμενοι ενθαρρύνουν τη δημιουργία μιας κατάστασης όπου οι κυβερνήσεις δεν παρεμβαίνουν για να διασφαλίσουν τα συμφέροντα του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου επίκειται η πώληση του μετοχικού μεριδίου του κράτους. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα όταν οι διευθύνσεις των υπουργείων

που ασκούν ρυθμιστικές λειτουργίες εξακολουθούν να ασκούν λειτουργίες που απορρέουν από την ιδιοκτησία.

Εξουσίες:

Οι νεοεισερχόμενοι σε ορισμένα κράτη μέλη έχουν την εντύπωση ότι οι ρυθμιστικοί φορείς δεν ασκούν πλήρως τις εξουσίες τους για να αποτρέψουν τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης να χρησιμοποιούν την ισχύ τους στην αγορά με σκοπό να καθυστερήσουν την πρόσβαση των νεοεισερχόμενων. Αυτό γίνεται ή με εμπλοκή σε παρατεταμένες διαπραγματεύσεις ή με παράλειψη παροχής της σχετικής πληροφόρησης ή με κατάχρηση των νόμιμων διαδικασιών για το σκοπό αυτό. Σε ορισμένες περιπτώσεις (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Σουηδία), ορισμένοι νεοεισερχόμενοι εξέφρασαν την ανησυχία μήπως η οικεία NRA δεν ασκήσει πλήρως τις εξουσίες που της έχουν εκχωρηθεί. Σε ένα κράτος μέλος (Κάτω Χώρες), οι φορείς της αγοράς θεωρούν ότι η NRA επικεντρώνει την προσοχή της στα συμφέροντα του καταναλωτή παρά στις οικονομικές επιπτώσεις των αποφάσεών της.

Σε ορισμένες περιπτώσεις (Βέλγιο, Λουξεμβούργο) φαίνεται ότι η NRA παίζει μάλλον συμβουλευτικό ρόλο και στερείται επαρκών εξουσιών για τη λήψη δεσμευτικών αποφάσεων. Σε ορισμένα κράτη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, και Πορτογαλία), η αγορά ενθαρρύνει την εκχώρηση και άλλων αρμοδιοτήτων. Σε μία περίπτωση (Ιταλία), μολονότι σε δικαίωμα επίπεδο όλες οι εξουσίες έχουν μεταβιβασθεί στην NRA, αναφέρεται ότι η τελευταία δεν έχει ακόμη τεθεί πλήρως σε λειτουργία.

Μεταξύ των νεοεισερχόμενων εκφράζεται η άποψη ότι σε ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία) υπάρχει ασάφεια ως προς την κατανομή των κανονιστικών εξουσιών ανάμεσα στα υπουργεία και τους ρυθμιστικούς φορείς ή υπερβολικά ευρεία διασπορά τους. Κάτι τέτοιο γίνεται σαφώς αντιληπτό ως κατάσταση που ευνοεί τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης. Από την άλλη, σε ορισμένα κράτη μέλη απαιτούνται κάποια μέτρα συντονισμού μεταξύ των NRA και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού (NCA), ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στον προσδιορισμό των επιχειρήσεων με σημαντική ισχύ στην αγορά (SMP). Η επίτευξη του στόχου αυτού μπορεί να λάβει τη μορφή πρωτοκόλλου (Κάτω Χώρες) ή μνημονίου συμφωνίας (Ηνωμένο Βασίλειο). Σε ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Ελλάδα, και Ισπανία) φαίνεται ότι δεν υφίσταται παρόμοια τυποποιημένη συνεργασία. Σε άλλα κράτη μέλη (Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σουηδία) ποικίλει ο βαθμός συνεργασίας που προβλέπεται από το δίκαιο. Σε ό,τι αφορά στην Ισπανία, φαίνεται ότι υφίσταται εν τοις πράγμασι συνεργασία μεταξύ της NCA και της NRA. Σε δύο περιπτώσεις (Ιρλανδία και Φινλανδία), αναφέρεται αλληλοεπικάλυψη δικαιοδοσίας και οι παράγοντες της αγοράς θα ενθάρρυναν μία περισσότερο σαφή σχέση (Λουξεμβούργο).

Οι νεοεισερχόμενοι δεν ευνόησαν πάντα την πιο ενεργό εφαρμογή των οδηγιών, ιδιαίτερα μάλιστα στα τμήματα της αγοράς όπου ο ανταγωνισμός φαίνεται να λειτουργεί ομαλά (Κάτω Χώρες). Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη (Βέλγιο, Ελλάδα, Σουηδία και Φινλανδία) έχει αναφερθεί έλλειψη ενεργού εφαρμογής.

Διαδικασίες:

Οι νεοεισερχόμενοι θεωρούν ότι σημειώνονται καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων από τις NRA στη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιταλία και τη Σουηδία.

Σε μία περίπτωση (Αυστρία), θα μπορούσε να κριθεί δικαιολογημένη η ανησυχία ως προς την αποτελεσματική εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται από την NRA. Η

αγορά στην Ιταλία θεωρεί αναγκαία την επέκταση της διαφάνειας κατά τη λήψη αποφάσεων. Η υπερβολική στήριξη στην πληροφόρηση που παρέχεται από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης (Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία) κρίνεται από ορισμένους νεοεισερχόμενους ως πρόβλημα.

Σε ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Δανία, Ελλάδα), οι διαδικασίες προσφυγής κατά των αποφάσεων του ρυθμιστικού φορέα δύναται να καταλήξουν σε σημαντικές καθυστερήσεις ή να έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα (Ιρλανδία). Σε ορισμένες περιπτώσεις (Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία), παρόμοιες διαδικασίες αναθεώρησης έχουν επίσης δεχθεί επικρίσεις, διότι προβαίνουν σε απλό έλεγχο νομιμότητας της αρχικής απόφασης χωρίς να επανεξετάζουν την απόφαση επί της ουσίας.

Πόροι:

Ένα κοινό πρόβλημα είναι η δυσκολία που παρουσιάζεται κατά τη στελέχωση και παραμονή του προσωπικού στις NRA σε μία αγορά της οποίας η απελευθέρωση και η ταχεία ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένης, σε ορισμένες περιπτώσεις, της αγοράς τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, έχουν προκαλέσει σοβαρές ελλείψεις στελεχών με κατάλληλα προσόντα. Μία NRA ανέφερε ότι μεταξύ των υψηλόβαθμων στελεχών της ο μέσος όρος παραμονής έχει περιορισθεί στους έξι μήνες. Σε ακραίες περιπτώσεις, η NRA στελεχώνεται μερικώς από προσωπικό που έχει αποσπασθεί από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης, το οποίο ενίοτε διατηρεί το συμβατικό του δεσμό με τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων.

Οι φορείς εκμετάλλευσης ανέφεραν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι NRA ως προς την προσέλκυση και, σε ορισμένες περιπτώσεις, την παραμονή προσωπικού με κατάλληλα προσόντα στο Βέλγιο, τη Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες, τη Σουηδία και τη Φινλανδία ή ως προς την απόκτηση των αναγκαίων πόρων (Ελλάδα, Ιταλία). Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι NRA απορρίπτουν τον ισχυρισμό αυτόν και τονίζουν την ποιότητα και ακεραιότητα του προσωπικού τους.

Αδειοδότηση

Βάση αξιολόγησης

Κατά τη διεξαγωγή της αξιολόγησής της η Επιτροπή είχε υπόψη την αρχή που έθεσαν οι οδηγίες, ότι δηλαδή τα καθεστάτα αδειοδότησης δεν θα πρέπει να είναι αυστηρά και θα πρέπει να ευνοούν τις γενικές παρά τις ειδικές άδειες.

Οι προϋποθέσεις χορήγησης αδειών πρέπει να δημοσιεύονται, ώστε να παρέχεται η πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση στους νεοεισερχόμενους και να καθίσταται δυνατή η λειτουργία της αγοράς με το μέγιστο δυνατό βαθμό διαφάνειας. Δεν είναι αποδεκτές επαχθείς προϋποθέσεις που υπερβαίνουν τα επιτρεπτά όρια υπό την οδηγία αδειοδότησης.

Οι διαδικασίες πρέπει να είναι διαφανείς και ανοικτές. Οι χρονικοί περιορισμοί για την έκδοση αδειών πρέπει να τίθενται κατ' αυστηρή εφαρμογή των προβλεπόμενων διαδικασιών και να μη παρατείνονται από την προσκόλληση σε γραφειοκρατικές διαδικασίες. Τα τέλη θα πρέπει να είναι αποδεδειγμένα ανάλογα προς τις διοικητικές εργασίες που απαιτούνται για την έκδοση των αδειών και δεν πρέπει να καταπίπτουν σε όσες περιπτώσεις συγκεκριμένος φορέας εκμετάλλευσης τροποποιεί την υπηρεσία που παρέχει ή αποσύρεται από την αγορά.

Στο Παράρτημα 4 παρατίθενται τα στοιχεία που αφορούν, μεταξύ άλλων, στους αριθμούς των εκδιδόμενων αδειών και στα επιβαλλόμενα τέλη στα διάφορα κράτη μέλη.

Η γενική αξιολόγηση των καθεστώτων αδειοδότησης από την Επιτροπή έχει ως εξής:

Τα καθεστώτα αδειοδότησης παρουσιάζουν ευρείες αποκλίσεις, καθώς κυμαίνονται από το δυνατόν πιο ανοικτό, όπου οι φορείς εκμετάλλευσης είναι ελεύθεροι να εισέλθουν στην αγορά χωρίς την τήρηση τύπων (Δανία) ή απαιτείται απλώς να καταχωρισθούν σε μητρώο (Κάτω Χώρες) ή να προβούν σε κοινοποίηση (Σουηδία, Φινλανδία) της πρόθεσής τους να καταχωρισθούν στο οικείο μητρώο (εκτός από τις περιπτώσεις που ζητείται η χρήση ραδιοφάσματος), ως το πλέον αυστηρό, όπου ο κανόνας είναι οι ειδικές άδειες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, απαιτείται η υπογραφή κάθε άδειας από τον αρμόδιο υπουργό.

Στα πλέον ανοικτά συστήματα οι προϋποθέσεις για την παροχή δικτύων ή υπηρεσιών έχουν θεσπισθεί νομοθετικώς, παρέχοντας τη μέγιστη δυνατή διαφάνεια (Δανία, Σουηδία). Σε άλλα συστήματα, οι ίδιες οι άδειες θεσπίζουν επαχθείς προϋποθέσεις που καταστρατηγούν το γράμμα και το πνεύμα των οδηγιών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν απολύτως εμπιστευτικό χαρακτήρα μεταξύ της εκδίδουσας αρχής και του συγκεκριμένου φορέα εκμετάλλευσης. Ένα τουλάχιστον καθεστώς (Βέλγιο) απαιτεί την υποβολή λεπτομερών επιχειρησιακών σχεδίων που καλύπτουν μακρές χρονικές περιόδους στο μέλλον. Τα κράτη μέλη με ανοικτά καθεστώτα αναφέρουν ελάχιστα προβλήματα ως προς τη διοίκησή τους και μέγιστα οφέλη για την αγορά και τους χρήστες/καταναλωτές.

Οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικών υπηρεσιών ειδικότερα εκφράζουν ανησυχίες για τις ευρείες αποκλίσεις κατά την ερμηνεία στα κράτη μέλη της αρχής ότι ο αριθμός των αδειών δύναται να είναι περιορισμένος μόνο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης του φάσματος.

Οι ειδικότερες διαπιστώσεις της Επιτροπής έχουν ως εξής:

Προϋποθέσεις:

Δύο κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία) επιβάλλουν για τη χορήγηση αδειών την τήρηση προϋποθέσεων που υπερβαίνουν εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα της οδηγίας αδειοδότησης. Στη Γαλλία, η προϋπόθεση που αφορά στη συμβολή στην έρευνα και ανάπτυξη θεωρείται από τους νεοεισερχόμενους, ιδιαίτερα από τους μικρού μεγέθους φορείς εκμετάλλευσης, ως φραγμός για την είσοδο στην αγορά.

Οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικών υπηρεσιών εκφράζουν τη λύπη τους για το γεγονός ότι αξιοποιούνται ελάχιστα οι δυνατότητες μονοαπευθυντικής αγοράς που παρέχουν η οδηγία αδειοδότησης και η απόφαση S-PCS.

Χρονικοί περιορισμοί:

Σε αρκετά κράτη μέλη (Γαλλία προκειμένου για τα δίκτυα, Ελλάδα, Ιταλία) οι διαδικασίες είναι εξαιρετικά χρονοβόρες υπό τα οικεία καθεστώτα αδειοδότησης, γίνονται δε καταγγελίες ότι οι προθεσμίες υπερβαίνουν τις έξι εβδομάδες που θεσπίζει η οδηγία αδειοδότησης, μολονότι σε ορισμένες περιπτώσεις ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται παρά τη μη συμμόρφωση της εθνικής κανονιστικής ρύθμισης (Βέλγιο). Η οδηγία αδειοδότησης έχει πρόσφατα μεταφερθεί στην Ελλάδα. Οι προθεσμίες για την απόκτηση αδειών παροχής δορυφορικών υπηρεσιών είναι μακρές και πολύπλοκες στην Ιταλία. Ωστόσο, η χώρα αυτή κίνησε τη διαδικασία προσαρμογής της κανονιστικής της ρύθμισης στην οδηγία αδειοδότησης. Η διαδικασία αδειοδότησης στη Γερμανία

υπερβαίνει στην πράξη, στις περισσότερες περιπτώσεις, τις έξι εβδομάδες και οι άδειες κανονικά χορηγούνται μόνο μετά την πάροδο 2 ή 3 μηνών.

Διαδικασίες:

Στην πλειοψηφία των κρατών μελών οι διαδικασίες για τη χορήγηση αδειών εμφανίζονται διαφανείς, προσιτές και μη επιφέρουσες διακρίσεις, ενώ οι φορείς εκμετάλλευσης επαινούν σε γενικές γραμμές τη διαφανή προσέγγιση της διαδικασίας εκ μέρους των NRA. Παρόλα αυτά, εξακολουθεί να υφίσταται ως πρόβλημα το ότι σε μία τουλάχιστον χώρα (Γαλλία) το αρμόδιο υπουργείο διεξάγει δεύτερη αξιολόγηση, η οποία, σε συγκεκριμένο αριθμό περιπτώσεων, μπορεί να αποτελέσει αιτία λήψης αντιφατικών μεταξύ τους αποφάσεων από τις δύο κανονιστικές αρχές που μοιράζονται την αρμοδιότητα για την έκδοση αδειών. Η κατάσταση αυτή μπορεί να καταλήξει σε υπερβολικές καθυστερήσεις κατά την έκδοση αδειών ή σε έλλειψη διαφάνειας κατά τη λήψη των σχετικών αποφάσεων.

Στην Ιταλία φαίνεται ότι οι διαδικασίες αδειοδότησης είναι παρατεταμένες, αυστηρές και στερούνται διαφάνειας (μολονότι μέχρι στιγμής έχουν παραχωρηθεί 61 άδειες). Εξάλλου, δεν έχει θεσπισθεί ένα σαφές πλέγμα κανόνων και προϋποθέσεων για τις γενικές άδειες. Ωστόσο, οι ιταλικές αρχές έχουν ξεκινήσει την αναθεώρηση του καθεστώτος αδειοδότησης με σκοπό, μεταξύ άλλων, να απλοποιήσουν τις διαδικασίες.

Τέλη:

Σε τρεις χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο) φαίνεται ότι τα τέλη και οι επιβαρύνσεις υπερβαίνουν πιθανώς τις πραγματοποιηθείσες διοικητικές δαπάνες (ακόμη και αν θα πρέπει να τονισθεί ότι στην αγορά της Γαλλίας και της Γερμανίας υφίσταται μεγάλος αριθμός φορέων εκμετάλλευσης). Περαιτέρω, οι δυνητικοί νεοεισερχόμενοι θεωρούν ότι το ύψος των τελών και επιβαρύνσεων τείνει να τους αποκλείσει από την είσοδο στην αγορά. Σε μία χώρα (Λουξεμβούργο) το ύψος των τελών μπορεί να θεωρηθεί υψηλό συγκρινόμενο με άλλα κράτη μέλη από την άποψη του πληθυσμού και της γεωγραφικής κάλυψης των αδειών.

Μολονότι η οδηγία επιτρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη διασφάλισης της βέλτιστης χρήσης των πόρων εν ανεπαρκεία, τα τέλη για την παραχώρηση αδειών που καλύπτουν την κατανομή συχνοτήτων εμφανίζονται πολύ υψηλά σε μία χώρα (Πορτογαλία).

Οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικών υπηρεσιών διαμαρτύρονται για το γεγονός ότι το επίπεδο και η δομή των τελών παρουσιάζουν εξαιρετικά έντονες διακυμάνσεις από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Διασύνδεση/ειδική πρόσβαση

Βάση αξιολόγησης

Οι όροι για την παροχή διασύνδεσης, δηλαδή φυσικής ζεύξης των (σταθερών και κινητών) δικτύων και υπηρεσιών προκειμένου να καταστεί δυνατή η επικοινωνία των χρηστών του ενός με τους χρήστες του άλλου ή πρόσβασης σε υπηρεσίες που παρέχονται από κάποιο άλλο, είναι ζωτικής σημασίας για τη γέννηση μίας ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής αγοράς τηλεπικοινωνιών.

Η αξιολόγηση της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν πολλοί νεοεισερχόμενοι κατά την απόκτηση διασύνδεσης με τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης,

ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις παρατεταμένες **διαπραγματεύσεις** και το μακρό χρόνο παράδοσης, συμπεριλαμβανομένης της κατηγορηματικής άρνησης διασύνδεσης.

Το ύψος των **τιμολογίων** παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία σε μία ανταγωνιστική αγορά με αδικαιολόγητα υψηλά τιμολόγια σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς και σχετικά υψηλά τιμολόγια διασύνδεσης σε συνδυασμό με χαμηλά τιμολόγια για τον τελικό χρήστη, τα οποία τείνουν να αποκλείσουν την πρόσβαση στην αγορά. Η παροχή τιμολογίων που δεν επιφέρουν διακρίσεις, ανεξαρτήτως του σκοπού για τον οποίο ζητείται η διασύνδεση, είναι σημαντική για την καταπολέμηση των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

Η καθυστερημένη σύνταξη και, σε όσες περιπτώσεις απαιτείται από το εθνικό δίκαιο, η καθυστερημένη έγκριση της **προσφοράς αναφοράς διασύνδεσης (RIO) από την NRA** αποτελεί σημαντικό παράγοντα καθυστέρησης νέων εισόδων στην αγορά. Οι RIO δεν θα πρέπει να περιέχουν προσφορές που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς των άλλων φορέων εκμετάλλευσης ή που αποκλείουν την παροχή υπηρεσιών που ήδη προσφέρονται από τον συντάκτη ή που παρέχουν υπό μορφή δέσμης υπηρεσίες, ώστε οι νεοεισερχόμενοι να είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν για υπηρεσίες που δεν επιθυμούν να αγοράσουν, γεγονός που καθιστά τις υπηρεσίες που προσφέρουν αντικοινωνικές. Περαιτέρω, στην περίπτωση που μία NRA ή άλλες εθνικές αρχές εγκρίνουν ή επιβάλουν τιμολόγια που πιθανώς ενισχύουν ή προάγουν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, τα ίδια τα κράτη μέλη δυνητικά παραβαίνουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ και πιθανώς φέρουν ευθύνη για αυτό.

Η επιβολή από τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης επαχθών απαιτήσεων που σχετίζονται με την **αρχιτεκτονική** δικτύου των διασυνδεόμενων μερών δεν θα πρέπει να επιτρέψει τον αποκλεισμό της εισόδου στην αγορά με τον εξαναγκασμό των νεοεισερχόμενων να έχουν αντίστοιχη με αυτούς χωρητικότητα χωρίς να παρίσταται ανάγκη.

Οι οδηγίες παρέχουν στις NRA εκτεταμένες αρμοδιότητες εποπτείας της αγοράς διασύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης της εξουσίας να θέτουν εκ των προτέρων όρους, να τροποποιούν τις RIO, να επιβάλλουν τροποποιήσεις στα τιμολόγια, να παρεμβαίνουν αυτεπαγγέλτως στις διαφορές διασύνδεσης, να εξετάζουν λεπτομερώς τις συμφωνίες διασύνδεσης και να εποπτεύουν τη λογιστική καταγραφή κόστους και το λογιστικό διαχωρισμό. Οι NRA πρέπει να χρησιμοποιούν τις εξουσίες αυτές στην έκταση που αυτό είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση διασύνδεσης που θα καλύπτει τα συμφέροντα όλων των χρηστών.

Το Παράρτημα 4 περιέχει τα στοιχεία που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τον αριθμό των συμφωνιών διασύνδεσης που έχουν τεθεί σε ισχύ, το ύψος των τιμολογίων για τερματισμό κλήσης, καθώς και την απόκλιση από τη βέλτιστη ισχύουσα πρακτική.

Η γενική αξιολόγηση των καθεστώτων διασύνδεσης από την Επιτροπή έχει ως εξής:

Ως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι νεοεισερχόμενοι για την απόκτηση διασύνδεσης με δίκαιους όρους αναφέρεται η απροθυμία ή η έλλειψη εξουσιοδότησης των ρυθμιστικών φορέων για να παρεμβαίνουν δυναμικά, έγκαιρα και αποτελεσματικά. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι νεοεισερχόμενοι να βρίσκονται σε πολλές περιπτώσεις αντιμέτωποι με RIO που δημοσιεύονται καθυστερημένα ή που περιέχουν μη ικανοποιητικές προσφορές υπηρεσιών, καθυστερήσεις στους όρους διαπραγμάτευσης και μη αποδεκτούς χρόνους παράδοσης. Πολλές συμφωνίες διασύνδεσης περιέχουν προϋποθέσεις που λειτουργούν μονόπλευρα και προς όφελος του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, σχετίζονται δε, για παράδειγμα, με τις ποινές. Ένα ακόμη σημαντικό

πρόβλημα εντοπίζεται στο γεγονός ότι η εποπτεία των συστημάτων λογιστικής καταγραφής κόστους για τη διασύνδεση από τις NRA είναι σε πολλές περιπτώσεις ανεπαρκής, τόσο από την άποψη της κανονιστικής ρύθμισης ή των ισχυουσών διαδικασιών όσο και από την άποψη της ευρείας διακύμανσης που παρουσιάζουν τα τιμολόγια στο σύνολο της ενιαίας αγοράς. Αυτό έχει ως συνέπεια την αδυναμία επαλήθευσης του προσανατολισμού στο κόστος των τιμολογίων διασύνδεσης λιανικής των φορέων εκμετάλλευσης που διαθέτουν SMP. Ειδικότερα, η συμπίεση τιμών που συνεπάγονται τα υψηλά τιμολόγια διασύνδεσης και τα χαμηλά τιμολόγια τελικού χρήστη έχει ως συνέπεια, σε αρκετά κράτη μέλη, τον αποκλεισμό της εισόδου σε διάφορα τμήματα της αγοράς.

Παρέμβαση των NRA:

Σε ορισμένα κράτη μέλη (Δανία, Ιταλία, Πορτογαλία), στα οποία έχει τεθεί στο παρελθόν το πρόβλημα της απόκτησης διασύνδεσης με δίκαιους όρους, η κατάσταση βελτιώθηκε εντός του έτους, όμως η έλλειψη ενεργητικότητας ή αρμοδιότητας του ρυθμιστικού φορέα σε ό,τι αφορά στις προϋποθέσεις διασύνδεσης προκαλεί σοβαρή ανησυχία στο Βέλγιο και, σε μικρότερο βαθμό, στη Φινλανδία. Οι διαδικαστικές καθυστερήσεις κατά την οριστικοποίηση της δημοσίευσης μίας αποτελεσματικής RIO, ιδιαίτερα συνεπεία δικαστικού ελέγχου που προκαλείται με προσφυγές κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης, αποτελούν επίσης αντικειμενικό εμπόδιο για την πορεία απελευθέρωσης. Μόνο για ελάχιστα κράτη μέλη (Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία) είναι δυνατό να υποστηριχθεί ότι η προσφορά αναφοράς διασύνδεσης και οι διευκολύνσεις διασύνδεσης παρέχονται από τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης με συνέπεια και με τρόπο έγκαιρο και ανταποκρινόμενο στις εύλογες προσδοκίες των νεοεισερχόμενων.

Η δημοσίευση των συμφωνιών διασύνδεσης αποσκοπεί στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην πληροφόρηση. Στην πράξη οι κατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης συχνά επικαλούνται ρήτρες εμπιστευτικότητας ή το επιχειρηματικό απόρρητο ενώπιον των NRA. Πρόσθετες δυσκολίες δύναται να εγερθούν σε όσες περιπτώσεις ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης απαιτεί ακριβές και χρονοβόρες προκαταρκτικές δοκιμές ή δύναται να επιβάλλει αυστηρές ποινικές ρήτρες στο πλαίσιο λειτουργίας του υπό διαπραγμάτευση καθεστώτος.

Τεχνικές προϋποθέσεις:

Οι νεοεισερχόμενοι έχουν αναφερθεί στις τεχνικές προϋποθέσεις διασύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής επαρκούς χωρητικότητας και σημείων διασύνδεσης (PoI), διαθέσιμων ή εντεταλμένων, ως ουσιαστική αιτία πρακτικών δυσκολιών, δαπανών και καθυστερήσεων. Περαιτέρω, οι νεοεισερχόμενοι είναι συχνά δύσκολο να λάβουν από τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης ακριβή πληροφόρηση σχετικά με τις θέσεις των κέντρων μεταγωγής και τις δυνατότητές τους, καθώς και σχετικά με την ποιότητα της υπηρεσίας στην οποία πιθανώς θα βασισθούν. Στο Βέλγιο, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία και τη Φινλανδία αναφέρεται ως προβληματική η έγκαιρη διάθεση στοιχείων υποδομής από την άποψη των μισθωμένων γραμμών ή των κατάλληλων PoI.

Τα εθνικά κανονιστικά καθεστώτα ή οι αποφάσεις του ρυθμιστικού φορέα εμφανίζονται ενίοτε να επιβάλλουν δυσανάλογες υποχρεώσεις στα διασυνδεόμενα μέρη σε ό,τι αφορά στον αριθμό των σημείων διασύνδεσης των οποίων έχει ζητηθεί η παροχή. Ωστόσο, στη Γερμανία έχει αρχίσει να αναφαίνεται μία λύση στο πρόβλημα αυτό. Στο Βέλγιο και την

Ισπανία, όπου η εκχώρηση αδειών σε φορείς εκμετάλλευσης δικτύου συνδέεται με τις προϋποθέσεις δημιουργίας υποδομής, οι NRA έχουν τη δυνατότητα να επιβάλλουν δυσανάλογες απαιτήσεις σε ό,τι αφορά στη θέση και τον αριθμό των PoI που πρέπει να παρέχουν οι νεοεισερχόμενοι. Τα ίδια κράτη μέλη περιορίζουν το δικαίωμα των νεοεισερχόμενων να αποκτούν διπλή αλυσωτή διασύνδεση, με στόχο την ενθάρρυνση των επενδύσεων σε υποδομή και τον περιορισμό των κινδύνων υπερφόρτωσης του δικτύου του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης από κάποιο σημείο διασύνδεσης τοπικού επιπέδου που δεν σχεδιάστηκε για εθνικού βεληνεκούς κυκλοφορία. Μολονότι οι ανησυχίες αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με συγκεκριμένες διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου της ΕΚ, εγείρουν το θέμα της αναλογικότητας των απαιτήσεων, η οποία είναι δυνατό να θεσπισθεί ως μέτρο καταπολέμησης των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούν οι εν λόγω απαιτήσεις.

Άμεση πρόσβαση στο διαστημικό τμήμα:

Στα περισσότερα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται ακόμη από τις αντίστοιχες συμβάσεις η άμεση πρόσβαση στο διαστημικό τμήμα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δορυφορικών Τηλεπικοινωνιών (EUTELSAT) και του Διεθνούς Οργανισμού Δορυφορικών Τηλεπικοινωνιών (INTELSAT). Ωστόσο, η διαδικασία ιδιωτικοποίησης αμφοτέρων των οργανισμών, η οποία πρόκειται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2001, θα μπορούσε να αποτελέσει μία οριστική λύση στο πρόβλημα της έλλειψης πολλαπλής πρόσβασης. Εν τω μεταξύ, τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει το ζήτημα με παράλληλες συμφωνίες, οι οποίες επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στις χώρες τους. Στις συμφωνίες αυτές συμμετέχουν οκτώ κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο και Σουηδία) στην περίπτωση του EUTELSAT και ένδεκα κράτη μέλη (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία) στην περίπτωση του INTELSAT. Ωστόσο, οι εκπρόσωποι του δορυφορικού κλάδου ανέφεραν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις είναι ακόμη απαραίτητη η αγορά χωρητικότητας δορυφόρου μέσω του τοπικού αντισυμβαλλόμενου, τα δε τέλη που καταβάλλονται στον αντισυμβαλλόμενο κυμαίνονται μεταξύ 5 και 20% (για τον INTELSAT) και 5 και 10% (για τον EUTELSAT) του κόστους του διαστημικού τμήματος.

Καθολική υπηρεσία και προστασία χρήστη/καταναλωτή

Βάση αξιολόγησης

Τα συμφέροντα των χρηστών και καταναλωτών βρίσκονται στον πυρήνα της διαδικασίας απελευθέρωσης και δημιουργίας της ενιαίας αγοράς από την άποψη ότι η διασφάλιση της επιλογής φορέων εκμετάλλευσης και υπηρεσιών, καθώς και χαμηλότερων τιμολογίων, αποτελεί θεμελιώδη στόχο της κανονιστικής δέσμης ρυθμίσεων της ΕΚ. Η απαίτηση της καθολικής υπηρεσίας υφίσταται στο πλαίσιο της ΕΕ ώστε να επιτραπεί στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη διάθεση προς όλους τους χρήστες ενός ελάχιστου πλέγματος υπηρεσιών καθορισμένης ποιότητας και προσιτής τιμής.

Σε ό,τι αφορά στην ειδική κανονιστική ρύθμιση του τομέα για την καθολική υπηρεσία και τους χρήστες/καταναλωτές, η Επιτροπή εξέτασε ειδικότερα τους υφιστάμενους **μηχανισμούς χρηματοδότησης** της καθολικής υπηρεσίας, το ρόλο των NRA, οι οποίες για μία ακόμη φορά φέρουν μεγάλη ευθύνη για την εφαρμογή των ιδεών που περιέχονται στο πλαίσιο σε σχέση με τους χρήστες/καταναλωτές, καθώς και τα κύρια πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νεοεισερχόμενοι, οι χρήστες και οι καταναλωτές.

Η γενική αξιολόγηση της καθολικής υπηρεσίας και της προστασίας χρήστη/καταναλωτή από την Επιτροπή έχει ως εξής:

Χρηματοδότηση καθολικής υπηρεσίας:

Η παροχή καθολικής υπηρεσίας δεν φαίνεται να φορτίζει με υπέρμετρα βάρη τους λειτουργούντες βάσει άδειας φορείς εκμετάλλευσης στα κράτη μέλη. Απόδειξη της διαπίστωσης αυτής αποτελεί το γεγονός ότι ενώ εννέα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Πορτογαλία) έχουν θεσπίσει νόμους για την ίδρυση μηχανισμού χρηματοδότησης της καθολικής υπηρεσίας, μόνο δύο από τις εν λόγω χώρες (Γαλλία, Ιταλία) έχουν θέσει σε λειτουργία παρόμοιους μηχανισμούς. Περαιτέρω, μόνο στη Γαλλία ο σχετικός μηχανισμός έχει πράγματι καταλήξει σε καταβολές μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης.

Οι νεοεισερχόμενοι στις χώρες αυτές όπου έχει συστηθεί μηχανισμός χρηματοδότησης ή υφίσταται προοπτική παρόμοιας χρηματοδότησης αντιμετωπίζουν τη χρηματοδότηση ως συμπληρωματικό φόρο εισοδήματος και, κατά συνέπεια, ως φραγμό στην είσοδο στην αγορά, καθώς και ως γραφειοκρατική αγκύλωση και, πιθανώς, στρέβλωση της αγοράς. Οι νεοεισερχόμενοι στη Γαλλία θεωρούν ότι το ύψος των δαπανών για τις οποίες χωρεί αποζημίωση υπό τον μηχανισμό χρηματοδότησης, καθώς και η μέθοδος υπολογισμού τους, δημιουργούν στρεβλώσεις στην αγορά. Παρόμοια είναι και η περίπτωση του Βελγίου. Η αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές υποχρεώσεις, καθώς και το γεγονός ότι ο μηχανισμός χρηματοδότησης δύναται να τεθεί σε λειτουργία σε ορισμένα κράτη μέλη μετά την εκπλήρωση προϋποθέσεων σχετικά με την αγορά, υπονομεύει τον επιχειρηματικό σχεδιασμό και την οικονομική σταθερότητα των νεοεισερχόμενων.

Οι νεοεισερχόμενοι θεωρούν ότι οι κυβερνήσεις πρέπει να χρηματοδοτούν κοινωνικές υποχρεώσεις μέσω της γενικής φορολογίας, σύμφωνα με ότι ισχύει στους άλλους οικονομικούς τομείς. Περαιτέρω, σε ορισμένα κράτη μέλη ή γεωγραφικές περιοχές κρατών μελών, οι ανταγωνιστικές αγορές κινητών υπηρεσιών κινούνται στην κατεύθυνση της παροχής πρόσβασης με δαπάνες συγκρίσιμες ή και χαμηλότερες από εκείνες της σταθερής καθολικής υπηρεσίας.

Στα περισσότερα κράτη μέλη ελάχιστες αποδείξεις υπάρχουν ότι τα τιμολόγια φωνητικής τηλεφωνίας που εφαρμόζονται από τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης έχουν πράγματι αναπροσαρμοστεί, ειδικότερα όταν εξετάζει κανείς τα μηνιαία τέλη μίσθωσης που επιβάλλουν οι κατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης. Επίσης, ελάχιστες αποδείξεις υφίστανται ως προς το ότι έχουν τεθεί σε εφαρμογή κατάλληλα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους για την επαλήθευση της αναπροσαρμογής των τιμολογίων φωνητικής τηλεφωνίας. Σε όσες περιπτώσεις τα τιμολόγια έχουν αναπροσαρμοστεί πλήρως, η προσιτότητα της καθολικής υπηρεσίας δύναται συνήθως να επιτευχθεί μέσω προγραμμάτων περιορισμένης χρήσης.

Καταναλωτές/χρήστες

Φαίνεται ότι τα σημαντικότερα προβλήματα για τους καταναλωτές είναι η έλλειψη διαφάνειας στα τιμολόγια και την πληροφόρηση, καθώς και η ανάγκη καθιέρωσης μηχανισμών για την αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση και θεραπεία καταγγελιών. Ορισμένα κράτη μέλη δημιουργούν επί του παρόντος μηχανισμούς για την αντιμετώπιση προβλημάτων των καταναλωτών, ειδικότερα σε σχέση με τις συμβάσεις και την ποιότητα της υπηρεσίας. Ωστόσο, δεν γίνεται, παρά σε πολύ μικρό βαθμό, συστηματική παρακολούθηση των δεικτών ποιότητας της υπηρεσίας από τις NRA και αυτό με τη σειρά

του καθιστά δυσκολότερη την αποτελεσματική παρακολούθηση της επίτευξης καθολικής πρόσβασης και προσιτότητας. Είναι σαφές ότι η κατά τακτά χρονικά διαστήματα δημοσίευση στα κράτη μέλη επαληθευμένων από ανεξάρτητους φορείς δεικτών θα βελτίωνε αφ' εαυτής τόσο τον ανταγωνισμό όσο και τις δυνατότητες επιλογής του καταναλωτή.

Ένα σημαντικό πρόβλημα αφορά στην απουσία διαφάνειας στις προσφορές τιμολογίων των νεοεισερχόμενων, οι οποίοι τακτικά τροποποιούν τόσο τα τιμολόγια όσο και τη δομή των προσφερόμενων υπηρεσιών και που παρουσιάζουν ευρείες αποκλίσεις από τον ένα φορέα εκμετάλλευσης στον άλλο, καθιστώντας έτσι δύσκολες τις συγκρίσεις για τους καταναλωτές. Οι νεοεισερχόμενοι υπερασπίζονται τη στάση τους τονίζοντας ότι είναι υποχρεωμένοι να αντιδρούν από τη μια στις μεταβολές των προσφορών των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης και από την άλλη στο γεγονός ότι στερούνται της παρουσίας στην αγορά και του προϋπολογισμού διαφήμισης των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης. Περαιτέρω, οι συμβατικοί όροι είναι δυνατό να περιλαμβάνουν ενίοτε επαχθείς ρήτρες, οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με την οριζόντιου χαρακτήρα νομοθεσία της Κοινότητας (π.χ. ρήτρες που υποχρεώνουν τους καταναλωτές να παραμένουν συμβεβλημένοι με το φορέα εκμετάλλευσης για ένα ελάχιστο καθορισμένο χρονικό διάστημα, οι οποίες αντιβαίνουν στην οδηγία επαχθών όρων συμβάσεων). Μία ακόμη μείζων δυσκολία για τους καταναλωτές σχετίζεται με την τιμολόγηση, καθώς η πλειοψηφία των καταγγελιών τους προς τους ρυθμιστικούς φορείς αφορά σε αυτή.

Οι καταναλωτές ανησυχούν επίσης μήπως ο υφιστάμενος ανταγωνισμός στις εθνικές και τοπικές υπηρεσίες σε πολλά κράτη μέλη διευρυνθεί μόνο προς τις επιχειρήσεις και όχι προς τους καταναλωτές του οικιακού τομέα. Η έλλειψη αποτελεσματικού ανταγωνισμού με στόχο τους οικιακούς χρήστες του τοπικού βρόχου έχει αρνητικό αντίκτυπο στο ύψος των πάγιων τελών και των τελών τοπικών κλήσεων.

Ένα άλλο δυνητικό πρόβλημα για τους καταναλωτές θα εγερθεί από τη σταδιακή κατάργηση των αναλογικών υπηρεσιών στη ζώνη των 900 MHz λόγω της επέκτασης του GSM. Οι καταναλωτές στην αγορά κινητών υπηρεσιών είναι δυνατό να αντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο να μην μπορούν να χρησιμοποιήσουν πλέον τις αναλογικές συσκευές τους. Ωστόσο, η εμπειρία σε ορισμένα κράτη μέλη δείχνει ότι οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν βρει βασισμένες στην αγορά λύσεις που δεν είναι επιζήμιες για τους καταναλωτές.

Από την άποψη των χρηστών, υπάρχουν έντονες ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις του κόστους των μισθωμένων γραμμών στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών μισθωμένων γραμμών. Η αποτυχία τόσο του ανταγωνισμού όσο και των ρυθμιστικών φορέων να μειώσουν τα θεωρούμενα ως σαφώς μη προσανατολισμένα στο κόστος τιμολόγια αποδεικνύεται επιζήμια για την παροχή υπηρεσιών διαδικτύου και άλλων υπηρεσιών στην Ευρώπη. Αυτό με τη σειρά του αποδεικνύεται επιζήμιο για την πρόσβαση των χρηστών και τις δυνατότητες επιλογής, ιδιαίτερα από την άποψη των υπηρεσιών συλλογής ειδήσεων και δεδομένων αγοράς.

112

Ο ευρωπαϊκός αριθμός κλήσης έκτακτης ανάγκης 112 είναι διαθέσιμος σε όλη την Ένωση²⁸, μολονότι σε πολλά κράτη μέλη η απάντηση δίδεται μόνο στη γλώσσα της χώρας ή της περιφέρειας στην οποία γίνεται η κλήση. Αν και οι καταναλωτές στα περισσότερα

²⁸ Εξαιρείται ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης στην Ελλάδα.

κράτη μέλη γνωρίζουν ότι μπορούν να χρησιμοποιούν τον αριθμό στη χώρα τους, πολλοί δεν είναι πληροφορημένοι ότι μπορούν να κάνουν το ίδιο και όταν επισκέπτονται άλλα κράτη μέλη. Το γεγονός αυτό αποτελεί φραγμό στην ελεύθερη κυκλοφορία των πληροφοριών.

Τιμολόγια/συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους

Βάση αξιολόγησης

Η Επιτροπή εξέτασε αν παραμένουν περιορισμοί σχετικά με την **αναπροσαρμογή των τιμολογίων**, πέραν των μέτρων που επιτρέπονται στο πλαίσιο της παροχής καθολικής υπηρεσίας. Τα τιμολόγια του δημόσιου τηλεφωνικού δικτύου μεταγωγής (PSTN), των μισθωμένων γραμμών και της διασύνδεσης, σε όσες περιπτώσεις προσφέρονται από φορείς εκμετάλλευσης με SMP, θα πρέπει να είναι **προσανατολισμένα στο κόστος**. Εξάλλου, οι NRA ή άλλοι αρμόδιοι ανεξάρτητοι φορείς θα πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή **συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους**, να επαληθεύουν τη μεθοδολογία, να δημοσιεύουν τις πληροφορίες σχετικά με τα συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους και να επαληθεύουν τη συμμόρφωση με το σύστημα λογιστικής καταγραφής κόστους.

Το Παράρτημα 4 παρουσιάζει, μεταξύ άλλων, τα δεδομένα σχετικά με τα τιμολόγια μισθωμένων γραμμών, διασύνδεσης και PSTN.

Η συνολική αξιολόγηση της εφαρμογής των αρχών τιμολόγησης από την Επιτροπή έχει ως εξής:

Αναπροσαρμογή της τιμολόγησης:

Η απελευθέρωση προκάλεσε σημαντικές μειώσεις των τιμολογίων που οδηγούν στη σύγκλιση μεταξύ των τελών κλήσεων και του πραγματικού κόστους. Το αποτέλεσμα αυτό απορρέει από το γεγονός ότι στις αγορές υπεραστικής και διεθνούς φωνητικής τηλεφωνίας οι ανταγωνιζόμενοι φορείς εκμετάλλευσης κατέστη δυνατό να προσφέρουν χαμηλότερα τιμολόγια από εκείνα των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης, τα οποία χαρακτηρίζονταν από τεχνητά υψηλές τιμές προκειμένου να διεπιδωθούν τα υπολειπόμενα του κόστους τέλη πρόσβασης και τοπικών κλήσεων. Τα δεδομένα δείχνουν μία μείωση των διεθνών τιμολογίων κατά την περίοδο μεταξύ 1997 και 1999 προς όφελος τόσο των οικιακών όσο και των επιχειρηματικών χρηστών, η οποία ανέρχεται σε 40% και 25% αντίστοιχα. Σε γενικές γραμμές, τα περισσότερα κράτη μέλη ισχυρίζονται ότι τα τιμολόγια έχουν αναπροσαρμοστεί και θεωρούν ότι η διαδικασία προοδευτικής προσαρμογής των τιμολογίων στο κόστος έχει ολοκληρωθεί.

Η Επιτροπή χορήγησε ρητά περιόδους αναβολής της εφαρμογής του πλήρους ανταγωνισμού στα κράτη μέλη που ακόμη επωφελούνται αυτών των ρυθμίσεων (Ελλάδα και Πορτογαλία) προκειμένου να καταστούν δυνατές οι απαραίτητες διαρθρωτικές προσαρμογές. Και οι δύο χώρες θεωρούν ότι η αναπροσαρμογή των τιμολογίων θα ολοκληρωθεί με την εισαγωγή καθεστώτος ανταγωνισμού στην αγορά φωνητικής τηλεφωνίας, μολονότι δεν έχουν παρουσιάσει εκ των προτέρων λεπτομερές χρονοδιάγραμμα.

Σε ό,τι αφορά στις χώρες όπου η αγορά άνοιξε στον πλήρη ανταγωνισμό το 1998 ή νωρίτερα, σε αρκετές περιπτώσεις οι φορείς εκμετάλλευσης της αγοράς εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς την πραγματική ολοκλήρωση της διαδικασίας αναπροσαρμογής των τιμολογίων. Πράγματι, στα περισσότερα κράτη μέλη δεν είναι δυνατό να προσδιορισθεί αν τα συνδρομητικά τιμολόγια βρίσκονται σε συμφωνία με την αρχή του

προσανατολισμού στο κόστος ούτε να αποδειχθεί ότι τα τιμολόγια για τοπικές υπηρεσίες κυμαίνονται στο επίπεδο των τιμολογίων που θα μπορούσαν να προσφέρουν οι νεοεισερχόμενοι. Το ίδιο θα μπορούσε να υποστηριχθεί και σε σχέση με τις τιμές μίσθωσης γραμμών σε σύγκριση με το πραγματικό κόστος για τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης. Μολοντούτο, επί του παρόντος δεν εφαρμόζεται κανένα σχέδιο ελλιπούς πρόσβασης σε κανένα κράτος μέλος. Η έρευνα την οποία ξεκίνησε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 1999 αναφορικά με τον τοπικό βρόχο θα επιτρέψει στην Επιτροπή να αξιολογήσει το πραγματικό επίπεδο αναπροσαρμογής των τιμολογίων στα κράτη μέλη, καθώς θα βασισθεί στα δεδομένα λογιστικής καταγραφής των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης. Η πλήρης ολοκλήρωση της αναπροσαρμογής των τιμολογίων είναι ουσιώδης καθώς, ειδικότερα, τα τιμολόγια που έχουν διατηρηθεί σε πολύ χαμηλά επίπεδα στην τοπική αγορά λειτουργούν ως αντικίνητρο για τους νεοεισερχόμενους και δεν τους επιτρέπουν να αναζητήσουν ένα εύλογο περιθώριο κέρδους μεταξύ των τιμολογίων λιανικής του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης και των αντίστοιχων τελών διασύνδεσης, με αποτέλεσμα να συμπιέζονται οι τιμές ή να λειτουργούν αντικίνητρα σε ό,τι αφορά στις επενδύσεις σε υποδομές εναλλακτικού τοπικού βρόχου.

Σε δύο χώρες (Γαλλία, Λουξεμβούργο) αναφέρεται έλλειψη σαφήνειας κατά τον έλεγχο των τιμολογίων των τελικών χρηστών από τις NRA και σε ορισμένες χώρες (Γαλλία) φαίνεται ότι υπάρχει έλλειψη διαφάνειας στην τιμολόγηση, ιδιαίτερα σε ό,τι έχει σχέση με τις εκπτώσεις που προσφέρονται σε μεγάλους επιχειρηματικούς χρήστες (ιδιαίτερα στην Αυστρία, τη Δανία, την Ιταλία, και το Λουξεμβούργο).

Αποσκοπώντας στη διατήρηση της προσιτότητας των υπηρεσιών ή στον έλεγχο των τιμών, ορισμένα κράτη μέλη αποφάσισαν να εισαγάγουν μηχανισμούς ανώτατων ορίων τιμών έως ότου ο ανταγωνισμός καταστεί δυνατό να παράσχει αποτελεσματικό έλεγχο τιμών επί των τιμολογίων λιανικής του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης. Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη εισήχθησαν ανώτατα όρια τιμών πριν από την ολοκλήρωση της προσαρμογής των τιμολογίων στο κόστος.

Λογιστική καταγραφή κόστους:

Σε γενικές γραμμές, η λογιστική καταγραφή κόστους παραμένει προβληματική σε πολλά κράτη μέλη. Ελάχιστες αποδείξεις υπάρχουν στις περισσότερες από αυτές σχετικά με την ορθή εφαρμογή των αρχών της λογιστικής καταγραφής κόστους. Σε αρκετές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία) οι NRA δεν έχουν εγκρίνει ακόμη συστήματα λογιστικής καταγραφής κόστους του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης και για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό να εξακριβωθεί αν έχει τεθεί σε εφαρμογή το κατάλληλο σύστημα λογιστικής καταγραφής κόστους για την κοστολόγηση των επίμαχων υπηρεσιών (φωνητική τηλεφωνία, διασύνδεση, μισθωμένες γραμμές κλπ.). Από τη δημοσίευση της τέταρτης έκθεσης έχει πραγματοποιηθεί σημαντική πρόοδος στην Ελλάδα, όπου έχει εγκριθεί για πρώτη φορά ένα σύστημα λογιστικής καταγραφής κόστους για τις μισθωμένες γραμμές. Ορισμένα κράτη μέλη αναφέρεται ότι εργάζονται ενεργά για την ολοκλήρωση των συστημάτων τους, όμως η έλλειψη προόδου προκαλεί σοβαρά προβλήματα κατά τη διαδικασία επαλήθευσης της αποτελεσματικής εφαρμογής του κανονιστικού πλαισίου. Σε αρκετά κράτη μέλη (Αυστρία, Γερμανία, Ισπανία, Σουηδία, Φινλανδία) αναφέρεται ότι το σύστημα λογιστικής καταγραφής κόστους του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης χαρακτηρίζεται από έλλειψη διαφάνειας, ειδικότερα κατά την παροχή δεδομένων κόστους που αφορούν σε συγκεκριμένα στοιχεία πρόσβασης (Βέλγιο). Ο λογιστικός διαχωρισμός δεν είναι επαρκώς αυστηρός και αποτελεί πηγή γενικής ανησυχίας, όπως

συμβαίνει και με το συναφή κίνδυνο της διεπιδότσης μεταξύ των διάφορων επιχειρησιακών κλάδων του πρώην μονοπωλιακού φορέα εκμετάλλευσης.

Μισθωμένες γραμμές:

Οι χρήστες εξέφρασαν στο παρελθόν έντονες ανησυχίες σχετικά με την υπερβολική τιμολόγηση των μισθωμένων γραμμών, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών μισθωμένων γραμμών. Το γεγονός αυτό αποτελεί φραγμό στη δημιουργία ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Ωστόσο, υπάρχουν αποδείξεις ότι ο ανταγωνισμός μειώνει πλέον τα τιμολόγια συγκεκριμένων υπηρεσιών. Προβλήματα υπάρχουν σε ό,τι έχει σχέση με τη διαφάνεια των τιμολογίων των μισθωμένων γραμμών (Βέλγιο σε ό,τι αφορά στις εκπτώσεις, Ιταλία, Λουξεμβούργο), τη μεθοδολογία τιμολόγησης (Φινλανδία) και τις προϋποθέσεις παραχώρησης μισθωμένων γραμμών σε μεγάλους πελάτες από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης (Βέλγιο, Γαλλία, Λουξεμβούργο). Σε πολλές χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία και, για τις διεθνείς μισθωμένες γραμμές, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Φινλανδία) εκφράζονται ανησυχίες σχετικά με την ορθή εφαρμογή της αρχής του προσανατολισμού στο κόστος για τις μισθωμένες γραμμές, όπως αποδεικνύεται επίσης από δεδομένα της αγοράς. Στην περίπτωση της Ελλάδας αυτό ισχύει για την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την έγκριση του νέου συστήματος λογιστικής καταγραφής κόστους για τις μισθωμένες γραμμές. Τόσο στη Σουηδία όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν εκφραστεί ανησυχίες σχετικά με άλλους συγκεκριμένους τύπους μισθωμένων γραμμών (ψηφιακή γραμμή χ και "last mile" αντίστοιχα) και οι αντίστοιχοι ρυθμιστικοί φορείς εξετάζουν ενδελεχώς το ζήτημα. Σε ελάχιστες χώρες (Βέλγιο, Κάτω Χώρες) υφίστανται ακόμη προβλήματα για την απόκτηση μισθωμένων γραμμών και αναφέρονται καθυστερήσεις που θα μπορούσε επίσης να οφείλονται σε προβλήματα ανεπάρκειας. Η σχετική με την παροχή μισθωμένων γραμμών έρευνα που ξεκίνησε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 1999 θα επιτρέψει στην Επιτροπή να αξιολογήσει την πιθανότητα η παρατηρούμενη κατάσταση να προέρχεται από πρακτικές που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό.

Αριθμοδότηση

Βάση αξιολόγησης

Η Επιτροπή εξέτασε αν έχουν δημοσιευθεί τα σχέδια αριθμοδότησης, αν η αποτελεσματική διαχείριση των σχεδίων έχει διαχωριστεί από τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης και αν οι φορείς εκμετάλλευσης κινητών υπηρεσιών ειδικότερα έχουν επαρκείς αριθμούς στη διάθεσή τους.

Σε ό, τι αφορά στη φορητότητα αριθμού και στην προεπιλογή φορέα, η Επιτροπή εξέτασε το πεδίο εφαρμογής των υπηρεσιών που τα κράτη μέλη έχουν θέσει ή σχεδιάζουν να θέσουν σε λειτουργία και το χρόνο ολοκλήρωσης των υποχρεώσεών τους υπό την οδηγία αριθμοδότησης²⁹.

Η γενική αξιολόγηση της Επιτροπής σε ό,τι αφορά στην αριθμοδότηση έχει ως εξής:

Όλοι σχεδόν οι φορείς της αγοράς εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με την εισαγωγή της φορητότητας αριθμού και της προεπιλογής φορέα. Οι λύσεις που υιοθετήθηκαν σχετικά

²⁹ Οδηγία 98/61/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως τροποποίησε την οδηγία 97/33/EK σχετικά με τη φορητότητα των αριθμών και την προεπιλογή φορέα, ΕΕ L 286, 3.10.1998.

με την εισαγωγή αμφοτέρων των υπηρεσιών απαιτούν διοικητικές ρυθμίσεις και αναδιαρθρώσεις δικτύων που χαρακτηρίζονται από ποικίλους βαθμούς περιπλοκότητας, και χαρακτηρίζονται από δυσκολία ως προς τη διαχείρισή τους. Οι δαπάνες έχουν αποδειχθεί σε ορισμένες περιπτώσεις σχετικά υψηλές και δεν έχουν ληφθεί ακόμη σε όλα τα κράτη μέλη οριστικές αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των δαπανών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων εκμετάλλευσης και του τελικού καταναλωτή. Επιπλέον, ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης έχουν προβάλλει τον ισχυρισμό ότι η εισαγωγή των υπηρεσιών αυτών την 1η Ιανουαρίου 2000 έχει περιπλακεί από τους κινδύνους για τα δίκτυα και τις εγκαταστάσεις τεχνολογίας της πληροφορίας (IT) που συνδέονται με την ημερομηνία αυτή. Ωστόσο, η Επιτροπή ενθαρρύνεται από το γεγονός ότι οι υπηρεσίες αυτές ήδη παρέχονται σε ορισμένα κράτη μέλη και ότι άλλα κράτη μέλη έχουν δηλώσει ότι θα μπορέσουν να τις θέσουν στη διάθεση του κοινού κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία.

Φορητότητα αριθμού:

Η φορητότητα αριθμού του φορέα εκμετάλλευσης εφαρμόζεται ήδη πριν από τη λήξη της σχετικής προθεσμίας την 1η Ιανουαρίου 2000³⁰ σε επτά κράτη μέλη: τη Γερμανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες (γεωγραφική και μη γεωγραφική για φορείς εκμετάλλευσης σταθερού και κινητού δικτύου), την Αυστρία (εντός μίας γεωγραφικής περιοχής μέσω της προώθησης κλήσεων), τη Φινλανδία (εντός μίας περιοχής αριθμοδότησης και για αριθμούς που καλύπτουν όλη την επικράτεια της χώρας), τη Σουηδία (γεωγραφική και μη γεωγραφική για ορισμένους αριθμούς) και το Ηνωμένο Βασίλειο. Στη Δανία, η φορητότητα αριθμού εντός της ίδιας γεωγραφικής περιοχής επρόκειτο να εισαχθεί την 15η Οκτωβρίου 1999.

Προεπιλογή φορέα:

Τέσσερα κράτη μέλη έχουν εισάγει την προεπιλογή φορέα πριν από την καταληκτική ημερομηνία της 1ης Ιανουαρίου 2000³²: η Δανία (από την 1η Ιανουαρίου 1999), η Γερμανία (από την 1η Ιανουαρίου 1998), η Φινλανδία (για υπεραστικές κλήσεις από την 1η Ιανουαρίου 1994, για διεθνείς κλήσεις από σταθερά δίκτυα από την 30ή Σεπτεμβρίου 1998 και για διεθνείς κλήσεις από κινητά δίκτυα από την 1η Ιανουαρίου 1999) και η Σουηδία (από τον Σεπτέμβριο του 1999). Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει ζητήσει παράταση για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του υπό την οδηγία σε ό,τι αφορά στην εισαγωγή της προεπιλογής φορέα.

Σχέδια αριθμοδότησης:

Σε όλα τα κράτη μέλη εκτός από την Ελλάδα έχουν εγκριθεί νέα σχέδια αριθμοδότησης. Η διαχείριση αυτών των σχεδίων σε όλα τα κράτη μέλη εμπίπτει στις αρμοδιότητες των NRA.

Συχνότητα

Βάση αξιολόγησης

Η Επιτροπή εξέτασε ειδικότερα υπό την κεφαλίδα αυτή αν η χρήση της ζώνης των 900 Mhz για αναλογικές κινητές υπηρεσίες καταργείται σταδιακά σύμφωνα με την εμπορική ζήτηση

³⁰ Η προθεσμία στην περίπτωση χωρών που απολαύουν καθεστώτος παρέκκλισης λήγει το αργότερο δύο χρόνια μετά την εισαγωγή της πλήρους απελευθέρωσης.

για (ψηφιακές) υπηρεσίες GSM, αν έχουν καταχωρηθεί όλες οι συχνότητες για την παροχή υπηρεσιών GSM, τηλεειδοποίησης και ασύρματης τηλεφωνίας, αν έχουν εκδοθεί άδειες σε όλες τις περιπτώσεις διαθέσιμης συχνότητας και αν οι διαδικασίες εκχώρησης είναι διαφανείς, μη επιφέρουσες διακρίσεις και αποτελεσματικές.

Η γενική αξιολόγηση της Επιτροπής σε σχέση με τη συχνότητα έχει ως εξής:

Υπάρχουν ελάχιστες καταγγελίες ή ανησυχίες σε σχέση με τη διαχείριση της συχνότητας στα κράτη μέλη στο πλαίσιο των οδηγιών GSM, DECT και ERMES. Πολλά κράτη μέλη προχωρούν επί του παρόντος στη διαδικασία έκδοσης αδειών για κινητές εφαρμογές τρίτης γενεάς και για ασύρματες εφαρμογές τοπικού βρόχου. Πιο συγκεκριμένα σχόλια εκτίθενται παρακάτω. Αρκετά υπουργεία και ρυθμιστικοί φορείς έστρεψαν την προσοχή τους κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της έκθεσης στο γεγονός ότι οι πλειοδοτικοί διαγωνισμοί για την εκχώρηση συχνοτήτων αποτελούν πιθανώς εμπόδιο στη δημιουργία υποδομής και θα ενισχύουν την τάση για υψηλότερα τιμολόγια τελικού πελάτη, γεγονός που θα προκαλέσει με τη σειρά του επιβράδυνση της ανάπτυξης και θα αποβεί σε βάρος της ευρύτερης οικονομίας. Άλλοι πέρασαν το ισχυρό μήνυμα ότι οι μηχανισμοί αποτίμησης της οικονομικής αξίας του φάσματος, συμπεριλαμβανομένων των πλειοδοτικών διαγωνισμών, αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο για τη διαχείριση του φάσματος.

Σταδιακή κατάργηση των αναλογικών υπηρεσιών:

Στη μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών υφίσταται χρονικός περιορισμός για τη σταδιακή κατάργηση του αναλογικού συστήματος λειτουργίας των ζωνών συχνοτήτων που έχουν δεσμευθεί για συστήματα GSM. Σε ορισμένες περιπτώσεις ο εν λόγω χρονικός περιορισμός φαίνεται ότι είναι μακρύτερος από όσο θα απαιτούσε η εμπορική ζήτηση (Αυστρία, Δανία, Ιταλία, Σουηδία, Φινλανδία, μολονότι, στις δύο τελευταίες περιπτώσεις τουλάχιστο, ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης έχει δεσμευθεί να προχωρήσει σε σταδιακή κατάργηση ως το τέλος του 2000). Ωστόσο, σε αρκετά κράτη μέλη η σταδιακή κατάργηση προηγείται των ημερομηνιών που καθορίζονται στην έκθεση συχνότητας³¹.

³¹ COM(1998) 559

Διαχείριση συχνοτήτων:

Δεν αναφέρεται καταρχήν έλλειψη συχνοτήτων στο Βέλγιο, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ισπανία, τη Γαλλία, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, την Πορτογαλία, τη Φινλανδία, τη Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Σχέδια συχνοτήτων υφίστανται στα περισσότερα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, Φινλανδία). Στα άλλα κράτη μέλη (Γερμανία, Ελλάδα, Λουξεμβούργο) υπάρχει έντονη ζήτηση για την εκπόνηση σχεδίου κατανομής συχνοτήτων προκειμένου να διασφαλισθεί η διαφανής, μη επιφέρουσα διακρίσεις και αποτελεσματική διαχείριση του φάσματος. Στην Ιταλία, η διαχείριση του φάσματος δεν είναι αποτελεσματική σε σχέση με την ανεπάρκεια του πόρου αυτού και την ταχέως διευρυνόμενη ζήτηση για κινητά συστήματα.

Οι φορείς εκμετάλλευσης δορυφορικών υπηρεσιών εξέφρασαν ανησυχία για τις ευρείες διακυμάνσεις μεταξύ των κρατών μελών κατά τη διαχείριση, κατανομή και εκχώρηση του φάσματος³²

Σύμφωνα με τις συναφείς οδηγίες, σε όλα τα κράτη μέλη έχει δεσμευθεί και κατανεμηθεί το απαραίτητο εύρος ζώνης για τη λειτουργία συστημάτων GSM και DECT. Μολοντούτο, σε ορισμένα κράτη μέλη (Ιταλία, Λουξεμβούργο) παρατηρείται ακόμη έλλειψη διαφάνειας. Όλα τα κράτη μέλη έχουν εκδώσει δύο τουλάχιστον άδειες για συστήματα GSM 900 και μία τουλάχιστον άδεια για συστήματα DCS-1800.

Σε μία χώρα (Ελλάδα) υφίσταται ανησυχία σχετικά με την παρακολούθηση του φάσματος, η οποία δύναται να θεωρηθεί ως μείζων φραγμός για τις λειτουργίες της αγοράς.

Έκδοση αδειών για συστήματα τρίτης γενεάς και ασύρματο τοπικό βρόχο:

Μέχρι στιγμής μόνο η Φινλανδία έχει εκχωρήσει άδειες για κινητά δίκτυα τρίτης γενεάς (Μάρτιος 1999). Το έτος 2000 αναμένεται η εκχώρηση αδειών από τη Δανία και τις Κάτω Χώρες, στη δε Σουηδία σχεδιάζεται η έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης το έτος 2000. Στο Ηνωμένο Βασίλειο πρόκειται να προσφερθούν κινητές υπηρεσίες τρίτης γενεάς από το έτος 2002. Το Βέλγιο, η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία και η Αυστρία έχουν ξεκινήσει δημόσιες διαβουλεύσεις για την εισαγωγή συστημάτων τρίτης γενεάς.

Εκτός από την Ελλάδα, την Ιταλία και το Λουξεμβούργο, στα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ξεκινήσει διαδικασίες για την εκχώρηση συχνοτήτων για ασύρματο τοπικό βρόχο ή πειραματικών αδειών (Βέλγιο, Γαλλία, Σουηδία). Στην Αυστρία δεν απαιτείται ειδική άδεια.

Δικαιώματα διέλευσης

Βάση αξιολόγησης

Η Επιτροπή εξέτασε αν έχουν εγερθεί στην πράξη προβλήματα σχετικά με την απόκτηση δικαιωμάτων διέλευσης από δημόσια ή ιδιωτική γη, αν υφίστανται διακρίσεις μεταξύ των

³² Ειδικότερα, εκφράστηκε ανησυχία ως προς την επάρκεια του σημερινού επιπέδου εναρμόνισης, το οποίο έχει επιτευχθεί μέσω των αποφάσεων της CEPT: για παράδειγμα, μόνο 10 κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει την CEPT/ERC/DEC (97)03 σχετικά με τη χρήση φάσματος για συστήματα S-PCS. Εξάλλου, μόνο πέντε κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει την CEPT/ERC/DEC (97)07 σχετικά με τη χρήση φάσματος για συστήματα UMTS.

φορέων εκμετάλλευσης, αν έχουν εγερθεί διαφορές που συνδέονται με την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και αν έχουν εγερθεί προβλήματα που συνδέονται με την πόντιση υποθαλάσσιων καλωδίων και τη σχετική χερσαία υποδομή.

Η γενική αξιολόγηση της Επιτροπής σχετικά με τα δικαιώματα διέλευσης, την κοινή χρήση εγκαταστάσεων και τα υποθαλάσσια καλώδια έχει ως εξής:

Δεν υφίσταται ενιαία προσέγγιση στο πρόβλημα των δικαιωμάτων διέλευσης, δεδομένου ότι στα περισσότερα κράτη μέλη οι σχετικές αρμοδιότητες ανήκουν στις τοπικές ή περιφερειακές αρχές παρά στην κεντρική κυβέρνηση. Είναι επίσης δυνατή η ανάμειξη άλλων κλάδων του δικαίου, όπως του δικαίου χωροταξίας και περιβάλλοντος και των οικοδομικών κανονισμών, ενώ κάποιο ρόλο παίζουν επίσης τα σύνθετα ιστορικά προηγούμενα.

Η εγκατάσταση στην ίδια τοποθεσία σωλήνων, κτιρίων και ιστών/κεραιών αποτελεί αληθινό πρόβλημα τόσο για τους νεοεισερχόμενους όσο και για τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης, το οποίο περιπλέκεται από αισθητικούς, περιβαλλοντικούς, φυσικούς (π.χ. έλλειψη κτιρίων με μεγάλο ύψος) και άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των οικοδομικών και πολεοδομικών κανονισμών.

Σε ορισμένα κράτη μέλη εκφράζεται η ανησυχία μήπως ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης χρησιμοποιήσει την ισχύ του για να καθυστερήσει τη διαπραγμάτευση σε περιπτώσεις όπου δεν υφίστανται εναλλακτικές υποδομές. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις όπου το γεγονός ότι ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης έχει την κυριότητα των καλωδιώσεων των κτιρίων γραφείων ή πολυκατοικιών αποτελεί παράγοντα ανασχεσης της πρόσβασης.

Από την άλλη, οι κατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης αντιμετωπίζουν με επιφυλακτικότητα το ενδεχόμενο παροχής πρόσβασης προς τους ανταγωνιστές σε εγκαταστάσεις αυτού του είδους, εξαιτίας των πιθανών – κατά την άποψη των φορέων εκμετάλλευσης - κινδύνων για τα καλώδια και τις εγκαταστάσεις. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν δραστηριοποιηθεί για την προώθηση ρηξικέλευθων λύσεων, ειδικότερα στον τομέα των κινητών υπηρεσιών, οι οποίες περιλαμβάνουν την κοινή χρήση των ιστών και των κεραιών που τελούν υπό την ιδιοκτησία δημόσιων αρχών.

Δικαιώματα διέλευσης:

Όλα τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει κανονιστικό πλαίσιο για την παροχή δικαιωμάτων διέλευσης πάνω στη βάση της αποφυγής των διακρίσεων. Σε μία χώρα (Λουξεμβούργο) εξετάζεται επί του παρόντος αν έχουν παραχωρηθεί στην πράξη στον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης πιο ευνοϊκά δικαιώματα διέλευσης σε σχέση με τους νεοεισερχόμενους.

Σε έξι κράτη μέλη (Αυστρία, Γερμανία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Λουξεμβούργο, Φινλανδία) η εκχώρηση δημόσιων δικαιωμάτων διέλευσης δεν υπόκειται στην καταβολή τελών. Σε δύο χώρες (Γαλλία, Ιταλία) το ύψος των σχετικών τελών δύναται να παρουσιάζει σημαντική διακύμανση λόγω του γεγονότος ότι διέπεται από τοπικού επιπέδου ρυθμίσεις. Σε μία άλλη χώρα (Βέλγιο), ενώ ο ομοσπονδιακός νόμος για τις τηλεπικοινωνίες προβλέπει τη δωρεάν εκχώρηση δικαιωμάτων διέλευσης από ακίνητα του δημοσίου, ορισμένες τοπικές αρχές διατείνονται ότι το ζήτημα αυτό εμπίπτει στη δική τους αρμοδιότητα. Ενώ ακόμη εκκρεμεί μία νομική λύση, η κατάσταση αυτή έχει ως συνέπεια τη μη καταβολή τελών για την άσκηση εκ μέρους των νεοεισερχόμενων των

δικαιωμάτων διέλευσης. Σε μία άλλη χώρα (Κάτω Χώρες) δεν είναι πάντοτε σαφές αν πρόκειται να επιβληθούν πρόσθετα τοπικά τέλη για την τοποθέτηση κεραίων.

Σε τρεις χώρες (Γερμανία, Δανία, Κάτω Χώρες) οι φορείς εκμετάλλευσης δύνανται να αρχίσουν τις εργασίες τους χωρίς σημαντική καθυστέρηση, δηλαδή σε διάστημα που κυμαίνεται μεταξύ έξι εβδομάδων και τριών μηνών. Σε δύο άλλες χώρες (Αυστρία, Φινλανδία) δεν έχουν αναφερθεί προβλήματα. Σε τέσσερις χώρες (Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Λουξεμβούργο) οι καθυστερήσεις θεωρούνται μακρές, αναφέρεται δε ότι εν μέρει οφείλονται στους κανόνες συνεκσκαφής και στους κανόνες που δεν επιτρέπουν την εκ νέου παράδοση στην κυκλοφορία της δημόσιας οδού (Ιταλία, Λουξεμβούργο) ή στην ευρεία χρήση των εξουσιών των τοπικών αρχών που σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές ανησυχίες και την ενθάρρυνση της συνεγκατάστασης (Γαλλία, Ιταλία) ή, ακόμη, σε διοικητικής φύσεως δυσκολίες, όπως αυτές που απορρέουν από τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού δημόσιων υπηρεσιών και από τις δυσχέρειες συντονισμού τους (Ελλάδα, Ιταλία). Σε μία χώρα (Ισπανία) οι καθυστερήσεις δύνανται να παρουσιάζουν ουσιώδεις διακυμάνσεις, δεν κατέστη όμως δυνατή η συλλογή λεπτομερών δεδομένων σχετικά με τους ισχύοντες χρονικούς περιορισμούς. Η ίδια αδυναμία συλλογής δεδομένων για τους χρονικούς περιορισμούς παρατηρήθηκε και στις πέντε εναπομένουσες χώρες (Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Πορτογαλία, και Σουηδία).

Σε δεκατρείς χώρες (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία) υπάρχει ένα σαφές πλαίσιο θέσπισης των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων για την εκχώρηση δικαιωμάτων διέλευσης. Ωστόσο, σε μία από τις χώρες αυτές (Βέλγιο), μοιλονότι η νομοθεσία είναι σαφής, ορισμένες τοπικές αρχές θεωρούν ότι οι αρμοδιότητές τους υπερτερούν αυτών της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, γεγονός που στην πράξη δημιουργεί προβλήματα. Σε μία ακόμη χώρα (Αυστρία) δεν απαιτείται ειδική άδεια. Σε μία χώρα (Λουξεμβούργο) αναφέρονται προβλήματα διάκρισης αρμοδιοτήτων.

Καμία ανησυχία δεν έχει αναφερθεί σε κανένα κράτος μέλος σχετικά με τη διασφάλιση της πρόσβασης σε ιδιωτική γη.

Κοινή χρήση εγκαταστάσεων:

Σε δέκα χώρες (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σουηδία, Φινλανδία) πραγματοποιείται κοινή χρήση των εγκαταστάσεων με τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης σταθερού δικτύου. Ωστόσο, σε τρεις από τις χώρες αυτές (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία), η κοινή χρήση των εγκαταστάσεων δεν είναι υποχρεωτική. Σε μία άλλη χώρα (Γερμανία), έχουν εκφρασθεί ανησυχίες σχετικά με τις απαιτήσεις που αφορούν στους περιορισμούς της χωρητικότητας του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης. Σε μία χώρα (Δανία) δεν είναι υποχρεωτική η κοινή χρήση εγκαταστάσεων για τα σταθερά δίκτυα. Σε μία ακόμη χώρα (Ελλάδα), ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης παραχωρεί την κοινή χρήση των εγκαταστάσεων του μόνο στη θυγατρική του εταιρεία εκμετάλλευσης κινητών υπηρεσιών.

Σε δέκα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Φινλανδία) διασφαλίζεται η κοινή χρήση εγκαταστάσεων από φορείς εκμετάλλευσης κινητού δικτύου.

Υποθαλάσσια καλώδια:

Σε ό,τι αφορά στην πρόσβαση σε σημεία αποστολής σήματος των υποθαλάσσιων καλωδίων, σε τέσσερις χώρες (Βέλγιο, Γαλλία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία) δεν αναφέρεται κανένα πρόβλημα. Σε δύο άλλες χώρες (Γερμανία, Δανία), η πρόσβαση στα υποθαλάσσια καλώδια παρέχεται κατόπιν κανονιστικών ρυθμίσεων. Σε δύο χώρες (Ισπανία, Ιταλία), το ζήτημα δεν έχει τύχει κανονιστικής ρύθμισης.

Ανταγωνισμός τοπικής πρόσβασης

Μολονότι η διαχωρισμένη πρόσβαση στον τοπικό βρόχο δεν αποτελεί ρητή εντολή των οδηγιών εναρμόνισης, προκειμένου να επιτραπεί η χρήση της υφιστάμενης συνδρομητικής γραμμής από τους νεοεισερχόμενους για πρόσβαση στον τελικό καταναλωτή, σε ορισμένα κράτη μέλη ενισχύεται η πεποίθηση ότι ο διαχωρισμός του τοπικού βρόχου (LLU) είναι απαραίτητος προκειμένου να εισαχθεί ο ανταγωνισμός σε τοπικό επίπεδο, ενώ σε άλλα τελεί υπό εξέταση η σκέψη αυτή. Δεδομένων των περιορισμών κόστους, σε πολλές περιπτώσεις ο διαχωρισμός είναι σημαντικός για τους νεοεισερχόμενους, ιδιαίτερα προκειμένου να καταστεί δυνατή η χρήση από αυτούς των τεχνολογιών xDSL³³ ώστε να παράσχουν στους πελάτες τους πρόσβαση σε υπηρεσίες ευρείας ζώνης, ιδιαίτερα στο διαδίκτυο. Οι αποφάσεις σχετικά με το διαχωρισμό, ιδιαίτερα ο καθορισμός των τιμολογίων, θα επηρεάσουν τα επενδυτικά σχέδια των φορέων εκμετάλλευσης. Οι αποφάσεις σχετικά με το διαχωρισμό θα εξαρτηθούν πιθανώς και από το επίπεδο του ανταγωνισμού που δημιουργείται μέσω των ενσύρματων ή ασύρματων τηλεοπτικών εφαρμογών τοπικού βρόχου. Θα έπρεπε επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι εξακολουθούν να υφίστανται τα προβλήματα που σχετίζονται με τις εκσκαφές για την ανάπτυξη της τοπικής υποδομής. Γενικά, ωστόσο, δεν χρησιμοποιούνται ευρέως επί του παρόντος δίκτυα καλωδιακής τηλεόρασης ή ασύρματος τοπικός βρόχος (WLL) ως πρακτικές εναλλακτικές λύσεις για την απόκτηση τοπικής πρόσβασης. Ασφαλώς συναφή με το εν λόγω ζήτημα είναι όχι μόνο τεχνικής φύσεως θέματα, αλλά και το ερώτημα σχετικά με το αν ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης υπηρεσιών σταθερού δικτύου είναι ιδιοκτήτης ή ελέγχει ζωτικά συμφέροντα που συνδέονται με την καλωδιακή τηλεόραση ή όχι.

Τα ακόλουθα αποτελούν επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης στα κράτη μέλη όσον αφορά στον ανταγωνισμό στην πρόσβαση δικτύου:

Αρκετά κράτη μέλη (Αυστρία, Γερμανία, Δανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Φινλανδία) έχουν αποφασίσει να επιβάλουν το διαχωρισμό τοπικού βρόχου. Ωστόσο, στην Αυστρία, την Ιταλία και τις Κάτω Χώρες δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία ο LLU. Οι δοκιμές βρίσκονται σε εξέλιξη στις Κάτω Χώρες και στην Ιταλία αναμένεται πριν από το τέλος του 1999, αφού αποτέλεσε αντικείμενο διαβούλευσης κατά τους παρελθόντες δέκα μήνες, η λήψη απόφασης από την NRA σχετικά με τον καθορισμό των προϋποθέσεων για τον LLU.

Σε ορισμένες χώρες (Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία) τελεί ακόμη υπό διαβούλευση η απόφαση για τον LLU. Στη Σουηδία, η κυβέρνηση αξιολογεί μία πρόταση που καθιστά δυνατό τον υποχρεωτικό LLU μέσω των προϋποθέσεων αδειοδότησης³⁴. Στο Βέλγιο, την Ελλάδα, την Ισπανία, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία δεν υφίστανται ακόμη σχέδια βραχυπρόθεσμου διαχωρισμού της τοπικής υποδομής. Το Βέλγιο, η Ισπανία, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία διατείνονται ότι το μέτρο αυτό δεν θα ήταν απαραίτητο λόγω της διαθεσιμότητας εναλλακτικής υποδομής, ιδιαίτερα δικτύων CATV που ανήκουν σε

³³ Τα συστήματα ψηφιακής συνδρομητικής γραμμής παρέχουν υψηλή ταχύτητα πρόσβασης στα υφιστάμενα καλώδια χαλκού.

³⁴ Στο πλαίσιο της κοινοποίησης της σκοπούμενης συγχώνευσής τους, οι Telia/Telenor δεσμεύθηκαν να εφαρμόσουν μία δέσμη μέτρων για την εισαγωγή LLU.

ανταγωνιζόμενους φορείς εκμετάλλευσης και, σε ό,τι αφορά στην Ισπανία και την Πορτογαλία, τη χορήγηση αδειών WLL.

Στα περισσότερα κράτη μέλη προσφέρονται υπηρεσίες μέσω **τεχνολογίας ασύμμετρου ψηφιακού συνδρομητικού βρόχου/ασύμμετρης ψηφιακής συνδρομητικής γραμμής (ADSL)** μόνο μέσω του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, χωρίς να υφίσταται κάποια υποχρέωση του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης να προσφέρει πρόσβαση σε άλλους παράγοντες της αγοράς. Στη Γερμανία, την Ισπανία και τη Φινλανδία υπηρεσίες μέσω ADSL προσφέρονται και από τους νεοεισερχόμενους. Στην Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία δεν προσφέρονται επί του παρόντος υπηρεσίες ADSL, στην Αυστρία και στις Κάτω Χώρες εφαρμόζονται πρότυπα προγράμματα για ADSL. Η ιταλική NRA αξιολογεί τη δυνατότητα να συμπεριληφθεί η υπηρεσία ADSL μεταξύ των διάφορων επιλογών για τοπική πρόσβαση. Σύμφωνα με πρόσφατη πληροφόρηση, η NRA του Ηνωμένου Βασιλείου σκοπεύει να καταστήσει διαθέσιμη στο μέλλον, όταν ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης θα αναβαθμίσει τον τοπικό του βρόχο για να παρέχει υπηρεσία ADSL, τη χονδρική πώληση προϊόντων σε άλλους φορείς εκμετάλλευσης, ώστε οι τελευταίοι να έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν παρεμφερείς υπηρεσίες μέσω του δικτύου του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης. Στη Γαλλία, έχει ανακοινωθεί ότι υφίστανται σχέδια για την προσφορά πρόσβασης σε νεοεισερχόμενους στις υπηρεσίες ADSL του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης.

Ένα άλλο μέσο για την αύξηση του ανταγωνισμού στο "last mile" είναι ο **ασύρματος τοπικός βρόχος (WLL)**. Στα περισσότερα κράτη μέλη είτε έχουν χορηγηθεί άδειες (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία, όπου ο ασύρματος τοπικός βρόχος θα τεθεί σε λειτουργία την 1^η Ιανουαρίου 2000, Φινλανδία) είτε βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαβουλεύσεις για την χορήγηση αδειών. Στην Ισπανία έχουν χορηγηθεί σε νεοεισερχόμενους δύο άδειες ασύρματης τοπικής πρόσβασης και οι αρχές έχουν απευθύνει πρόσφατα πρόσκληση για υποβολή προσφορών για την έκδοση έξι νέων αδειών. Στην Αυστρία δεν απαιτείται η έκδοση άδειας. Στη χώρα αυτή αναμένεται σύντομα η εκχώρηση συχνοτήτων. Στη Γαλλία, τη Δανία και τις Κάτω Χώρες θα χορηγηθούν άδειες το έτος 2000. Εν τω μεταξύ, στη Γαλλία έχουν χορηγηθεί πειραματικές άδειες. Στη Σουηδία διεξάγονται επίσης επί του παρόντος δοκιμές βάσει προσωρινών αδειών, δεν έχει υποβληθεί όμως ακόμη καμία αίτηση για τη χορήγηση μόνιμης άδειας. Άδειες δοκιμών χορηγούνται επίσης στο Βέλγιο, όπου βρίσκεται σε νομοπαρασκευαστικό στάδιο η νομοθεσία για τη χορήγηση οριστικών αδειών. Ωστόσο, δεν έχει εμφανισθεί κάποιο χρονοδιάγραμμα, κάτι που συμβαίνει και στην περίπτωση του Λουξεμβούργου. Στην Ιταλία έχει προγραμματισθεί η διεξαγωγή διαβούλευσης για το τέλος του 1999. Στην Ελλάδα δεν υφίστανται σχέδια για τη χορήγηση αδειών για ασύρματο δίκτυο τοπικής πρόσβασης.

Τα **δίκτυα καλωδιακής τηλεόρασης (CATV)** αποτελούν μία ακόμη βιώσιμη λύση τοπικής υποδομής, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου η ιδιοκτησία ή ο έλεγχός τους δεν ανήκουν στον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης και υφίσταται, κατά συνέπεια, επενδυτικό κίνητρο για την απαραίτητη αναβάθμιση προκειμένου η υποδομή της CATV να καταστεί κατάλληλη για τηλεπικοινωνιακούς σκοπούς. Στο Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο η διείσδυση της καλωδιακής τηλεόρασης είναι ανάλογη με αυτή του δικτύου φωνητικής τηλεφωνίας. Στις περισσότερες άλλες χώρες υφίστανται δίκτυα καλωδιακής τηλεόρασης, τα οποία παρέχουν κυρίως κάλυψη τοπικού επιπέδου σε αστικές περιοχές/περιοχές υψηλής πυκνότητας. Στην Αυστρία, το Βέλγιο, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία και τις Κάτω Χώρες προσφέρεται ήδη φωνητική τηλεφωνία μέσω καλωδιακού δικτύου, μολονότι σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού δεν παρέχονται ακόμη υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας. Το γεγονός ότι οι φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης τείνουν να χρησιμοποιούν το καλωδιακό δίκτυο για την παροχή πρόσβασης στο διαδίκτυο (δεδομένα) παρά για την παροχή

υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας είναι ένας από τους λόγους που υπαγόρευσαν στις Κάτω Χώρες την απόφαση υπέρ του LLU, καθώς μόνο δύο φορείς εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης (οι οποίοι καλύπτουν το 25% του πληθυσμού) προσφέρουν επί του παρόντος τοπικές κλήσεις, μολονότι έχει ανακοινωθεί ο συντονισμός μεταξύ τεσσάρων φορέων εκμετάλλευσης καλωδιακής τηλεόρασης, ο οποίος θα καλύπτει το 70% περίπου του πληθυσμού. Η παροχή φωνητικής τηλεφωνίας μέσω καλωδιακού δικτύου δεν προσφέρεται ακόμη ή προσφέρεται σε πολύ περιορισμένη έκταση στη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, την Πορτογαλία, τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Η διείδυση της καλωδιακής τηλεόρασης στην Ιταλία είναι σχεδόν μηδενική. Στην Ιρλανδία αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός στην πρόσβαση δικτύου μετά την πρόσφατη ιδιωτικοποίηση της εταιρείας εκμετάλλευσης καλωδιακού δικτύου.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Η αξιολόγηση που προηγήθηκε σχετικά με την κατάσταση μεταφοράς του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων και εφαρμογής στην πράξη των αρχών που έχουν τεθεί αντανακλάται στα **δεδομένα αγοράς**, όπως αυτά εκτίθενται στο Παράρτημα 4. Σε γενικές γραμμές, είναι σαφές ότι τα απελευθερωμένα καθεστώτα που έχουν τεθεί σε λειτουργία στα κράτη μέλη οδηγούν σε ανάπτυξη όλους τους τομείς της αγοράς, σε μεγάλη αύξηση των εισερχομένων στην αγορά, σε διπλασιασμό του αριθμού των συμφωνιών διασύνδεσης για τερματισμό κλήσης σε σταθερά δίκτυα, σε μεγάλες μειώσεις των τιμολογίων, ειδικότερα δε των τιμολογίων υπεραστικών και διεθνών κλήσεων, καθώς και σε σημαντικές μειώσεις του κόστους των εθνικών και διεθνών μισθωμένων γραμμών, ειδικότερα δε των υπηρεσιών ψηφιακών μισθωμένων γραμμών. Ωστόσο, το κόστος των εθνικών κλήσεων έχει παραμείνει σταθερό κατά τα τελευταία δύο έτη και μικρές μόνο μειώσεις έχουν καταγραφεί για τους επιχειρηματικούς χρήστες. Επίσης, οι συγκρίσεις κόστους των υπηρεσιών μισθωμένων γραμμών μεταξύ των κρατών μελών αποκαλύπτουν διαφορές που μπορούν να αποδοθούν μόνο στην έλλειψη προσανατολισμού στο κόστος, σε πολλές περιπτώσεις. Επιπλέον, η σύγκριση του κόστους των διεθνών ημικυκλωμάτων με το κόστος των εθνικών υπεραστικών γραμμών δείχνει ότι τα πρώτα είναι σημαντικά υπερτιμολογημένα.

Αγορά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών

Η αγορά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στα κράτη μέλη (φωνητική τηλεφωνία, κινητές υπηρεσίες, υπηρεσίες μεταγωγής δεδομένων και μισθωμένων γραμμών) αναπτύσσεται τόσο από την άποψη της αξίας όσο και από την άποψη του αριθμού των συνδρομητών, σε ποσοστό που κατά μέσο όρο προβλέπεται να υπερβεί ελάχιστα το 6,5% το 1999³⁵.

Μολονότι ώριμη, η αγορά φωνητικής τηλεφωνίας για το 1999 προβλέπεται να παρουσιάσει κατά μέσο όρο αύξηση της αξίας της σε σχέση με το προηγούμενο έτος σε ποσοστό 4.6%. Επίσης, μολονότι η παροχή βασικών τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών έχει ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό σε όλα τα κράτη μέλη, ο αριθμός σταθερών γραμμών ανά 100 κατοίκους εξακολουθεί να αυξάνεται, γεγονός που οφείλεται μάλλον στη ζήτηση για δεύτερες οικιακές γραμμές και συνδετικότητα με το διαδίκτυο μέσω ISDN.

Η αγορά κινητών υπηρεσιών εξακολουθεί να αναπτύσσεται ταχέως, με την αξία της πιθανότατα να αυξάνεται κατά μέσο όρο σε ποσοστό 15,7% το 1999 και με το ποσοστό διείδυσης να εγγίζει κατά μέσο όρο το 36% τον Αύγουστο του 1999 έναντι 18% τον

³⁵ Οι διακυμάνσεις στις αγοραίες αξίες εκφράζονται σε ονομαστικές τιμές. Πηγή: EITO (European Information Technology Observatory) 1999.

Αύγουστο του 1998. Σε μερικές χώρες ο αριθμός των συνδρομητών κινητών υπηρεσιών είναι συγκρίσιμος με αυτόν των σταθερών.

Οι υπηρεσίες δικτύου (μεταγωγή δεδομένων και μισθωμένες γραμμές) προβλέπεται να αυξηθούν κατά μέσο όρο το παρόν έτος σε ποσοστό 8,6% κατά μέσο, όρο ενώ οι υπηρεσίες διαδικτύου, οι οποίες ακόμη χαρακτηρίζονται από ευρείες διακυμάνσεις των ποσοστών διείσδυσης στα κράτη μέλη, εξαπλώνονται, παρόλα αυτά, με μεγάλη ταχύτητα: εκτιμήσεις που βασίζονται στον αριθμό των συνδεδεμένων με το διαδίκτυο ανά 1000 κατοίκους δείχνουν μία αύξηση κατά μέσο όρο σε ποσοστό σχεδόν 125% κατά την περίοδο Ιανουαρίου 1998 – Ιουλίου 1999.

Αγορά σταθερής φωνητικής τηλεφωνίας

Κατά την περίοδο μεταξύ Αυγούστου 1998 και Αυγούστου 1999, ο αριθμός των φορέων εκμετάλλευσης στους οποίους χορηγήθηκε άδεια για την προσφορά υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας στο κοινό αυξήθηκε δραματικά. Κατά την περίοδο αυτή χορηγήθηκαν περισσότερες από 260 άδειες και ο αριθμός των εξουσιοδοτημένων φορέων εκμετάλλευσης ανά εκατομμύριο κατοίκους αυξήθηκε από 1,7 σε 2,5. Ακολουθούν συνολικοί αριθμοί των φορέων εκμετάλλευσης που παρέχουν επί του παρόντος υπηρεσίες: 223 στην αγορά τοπικών κλήσεων, 244 στην αγορά υπεραστικών κλήσεων (έναντι 195 το 1998), 280 στην αγορά διεθνών κλήσεων (έναντι 166 το 1998).

Εκτός της Πορτογαλίας και της Ελλάδας³⁶, το σύνολο του πληθυσμού της Ένωσης δύναται πλέον να επιλέγει μεταξύ περισσότερων του ενός φορέων εκμετάλλευσης υπεραστικών και διεθνών κλήσεων. Σε επτά χώρες (Αυστρία, Δανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Σουηδία, Φινλανδία) οι κάτοικοι της Ένωσης δύναται επίσης να επιλέξουν μεταξύ περισσότερων του ενός φορέων εκμετάλλευσης τοπικών κλήσεων.

Η αποτελεσματική παρουσία του ανταγωνισμού στην αγορά είναι περισσότερο εμφανής στις αγορές υπεραστικών και διεθνών κλήσεων, όπου είναι σημαντική η παρουσία των νεοεισερχόμενων: σε μία χώρα (Ηνωμένο Βασίλειο) το μερίδιο των νεοεισερχόμενων στην αγορά διεθνών κλήσεων εκτιμάται σε 45%. Σε τέσσερις χώρες (Γερμανία, Δανία, Κάτω Χώρες, Σουηδία) σε 30-37%. Σε δύο χώρες (Ιταλία, Φινλανδία) σε 10-15% και σε έξι χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία - προκειμένου για το σύνολο της τοπικής, εθνικής και διεθνούς αγοράς, Ιρλανδία, Ισπανία, Λουξεμβούργο) ως 5%.

Ο ανταγωνισμός γίνεται πλέον αποτελεσματικός ακόμη και στην αγορά τοπικών κλήσεων ως αποτέλεσμα της επιλογής τοπικού φορέα και του διαχωρισμού του τοπικού βρόχου. Σε πέντε χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Κάτω Χώρες) μάλιστα, εκτιμάται ότι οι νεοεισερχόμενοι κατέχουν μερίδιο της αγοράς που ανέρχεται ως και το 5%. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου η εισαγωγή της απελευθέρωσης έγινε στα μέσα της δεκαετίας του 1980, οι εναλλακτικοί φορείς εκμετάλλευσης κατέχουν πλέον το 18% της αγοράς τοπικών κλήσεων.

Αγορά κινητών υπηρεσιών

Ο συνολικός αριθμός των αδειών παροχής κινητών υπηρεσιών αυξήθηκε σε 94 εθνικές άδειες (αναλογικών συστημάτων, συστημάτων GSM και DCS) έναντι 77 το 1998. Μόνο δύο φορείς εκμετάλλευσης που έχουν λάβει άδεια δεν έχουν ακόμη ενεργοποιηθεί στην αγορά. Ο αριθμός των φορέων εκμετάλλευσης κινητών υπηρεσιών που προσφέρουν ψηφιακές κινητές

³⁶ Η Πορτογαλία και η Ελλάδα οφείλουν να απελευθερώσουν πλήρως την αγορά τους την 1^η Ιανουαρίου 2000 και την 31^η Δεκεμβρίου 2000 αντίστοιχα.

υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο ανέρχεται σήμερα σε 52, σε όλα δε τα κράτη μέλη τουλάχιστον το 95% του πληθυσμού έχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός φορέων εκμετάλλευσης.

Το μερίδιο των νεοεισερχόμενων στην αγορά αυξάνεται και σε δύο χώρες (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο) οι νεοεισερχόμενοι είναι πλέον οι κυρίαρχοι φορείς εκμετάλλευσης στην αγορά. Περαιτέρω, σε έξι χώρες (Βέλγιο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Φινλανδία) οι νεοεισερχόμενοι κατέχουν σήμερα το 30-40% της συνολικής αγοράς κινητών υπηρεσιών. Σε τέσσερις χώρες (Αυστρία, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Σουηδία) κατέχουν το 40-45% και σε δύο χώρες (Γαλλία, Πορτογαλία) περισσότερο από το 50%. Τα μερίδια των νεοεισερχόμενων στην ψηφιακή αγορά είναι υψηλότερα, και σε επτά χώρες (Αυστρία, Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία) οι νεοεισερχόμενοι κατέχουν περισσότερο από το 45% της αγοράς ψηφιακών κινητών υπηρεσιών.

Υπηρεσίες σταθερού δικτύου

Κατά την περίοδο μεταξύ Αυγούστου 1998 και Αυγούστου 1999, ο αριθμός των φορέων εκμετάλλευσης με άδεια για την παροχή υπηρεσιών δικτύου αυξήθηκε σε περισσότερους από 400, ο δε αριθμός τους ανά εκατομμύριο κατοίκων αυξήθηκε από 1,4 σε 2,5. Υπάρχουν πλέον πολλοί φορείς εκμετάλλευσης στην αγορά: 375 στην αγορά υπηρεσιών τοπικού δικτύου, 194 στην αγορά υπηρεσιών υπεραστικού δικτύου (έναντι 173 το 1998) και 187 στην αγορά υπηρεσιών διεθνούς δικτύου (έναντι 162 το 1998).

Διασύνδεση

Υφίστανται σήμερα 819 συμφωνίες διασύνδεσης για τερματισμό κλήσης σε σταθερά δίκτυα³⁷, σχεδόν διπλάσιες σε σχέση με το περασμένο έτος.

Σε γενικές γραμμές, οι προϋποθέσεις για τον τερματισμό κλήσης σε σταθερά δίκτυα στις κύριες ευρωπαϊκές αγορές είναι ανταγωνιστικές. Σε ό,τι αφορά στη διασύνδεση από σταθερό σε σταθερό δίκτυο, όχι μόνο μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των χωρών με **τέλη διασύνδεσης** που υπερβαίνουν τη βέλτιστη πρακτική³⁸ (για παράδειγμα, από εννέα σε πέντε σε ό,τι αφορά στη διασύνδεση τοπικού επιπέδου), αλλά έχει μειωθεί σημαντικά και το ποσοστό αποκλίσεων: το ποσοστό αποκλίσεων των χωρών με τέλη υψηλότερα από εκείνα της βέλτιστης πρακτικής διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 28% για τη διασύνδεση τοπικού επιπέδου (έναντι 73% κατά το προηγούμενο έτος), στο 13% για μονή διάβαση (έναντι 67% κατά το προηγούμενο έτος) και στο 27% για διπλή διάβαση (έναντι 102% κατά το προηγούμενο έτος).

Τα ίδια περίπου ισχύουν και για τα τέλη διασύνδεσης από κινητό σε σταθερό δίκτυο, τα οποία γενικά διέπονται από τις ίδιες προϋποθέσεις. Στην παρούσα φάση, μόνο η Ιρλανδία και η Ισπανία διατηρούν κάποια διαφορά μεταξύ των τελών διασύνδεσης από σταθερό σε σταθερό και από κινητό σε σταθερό δίκτυο. Ωστόσο, οι NRA των χωρών αυτών εξετάζουν το ενδεχόμενο εξομοίωσης των εν λόγω προϋποθέσεων στο εγγύς μέλλον.

Τιμολόγια λιανικής του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης

³⁷ Σύνολο των συμφωνιών διασύνδεσης από σταθερό σε σταθερό δίκτυο και από κινητό σε σταθερό δίκτυο.

³⁸ Βλέπε τη σύσταση της Επιτροπής για την τιμολόγηση της διασύνδεσης σε ελεύθερη αγορά τηλεπικοινωνιών (Μέρος Ι). Το 1999, τα τέλη τερματισμού κλήσης με βάση τη βέλτιστη πρακτική πρακτική κυμαίνονται μεταξύ 0,5 και 1 λεπτού του ευρώ ανά λεπτό για τοπική διασύνδεση, 0,8 και 1,6 λεπτών του ευρώ ανά λεπτό για μονή διάβαση και 1,5 και 2,3 λεπτών του ευρώ ανά λεπτό για διπλή διάβαση.

Συνεπεία του ανταγωνισμού, οι φορείς εκμετάλλευσης στρέφονται ολοένα και περισσότερο από τα συστήματα χρέωσης ανά μονάδα στα συστήματα χρέωσης ανά δευτερόλεπτο, τα οποία είναι πιο διαφανή και πιο δίκαια από την άποψη του καταναλωτή και του ανταγωνιστή. Το 1997 μόνο πέντε κατεστημένοι φορείς εκμετάλλευσης εφαρμόζαν το σύστημα χρέωσης ανά δευτερόλεπτο. Το 1998 αυξήθηκαν σε επτά και τον Αύγουστο του 1999 σε δέκα.

Όπως αναφέρθηκε στο τμήμα 3, σε ορισμένα κράτη μέλη συνεχίζεται η διαδικασία **αναπροσαρμογής των τιμολογίων**: κατά τα τελευταία δύο έτη σημειώθηκαν, σε ονομαστικές τιμές, μέσες ετήσιες αυξήσεις της τάξεως του 4% στη χρέωση των διάρκειας δέκα λεπτών **τοπικών κλήσεων**, ενώ η χρέωση των **περιφερειακών και υπεραστικών κλήσεων** μειώθηκε κατά 7% και 15% αντίστοιχα. Κατά τα τελευταία δύο έτη η χρέωση μίας μέσης **διεθνούς κλήσης** σημείωσε ετήσια μείωση της τάξεως του 21% για τους οικιακούς χρήστες και 13% για τους επιχειρηματικούς χρήστες. Ειδικότερα, η χρέωση των διάρκειας δέκα λεπτών διεθνών κλήσεων μειώθηκε κατά 17% για κλήσεις προς τις όμορες χώρες, κατά 8% για κλήσεις προς τις πιο μακρινές ευρωπαϊκές χώρες, κατά 23% για κλήσεις προς τις ΗΠΑ και κατά 11% για κλήσεις προς την Ιαπωνία.

Η ετήσια δαπάνη του τυπικού οικιακού χρήστη για εθνικές κλήσεις παρέμεινε λίγο ως πολύ σταθερή κατά τα τελευταία δύο έτη, ενώ η ετήσια δαπάνη του επιχειρηματικού χρήστη σημείωσε ετήσια μείωση της τάξεως του 4,2%.

Η σύγκριση με ένα μεγάλο φορέα εκμετάλλευσης των ΗΠΑ³⁹ δείχνει ότι η χρέωση των τοπικών κλήσεων παραμένει υψηλότερη στην Ευρώπη σε σχέση με τις ΗΠΑ (ειδικότερα, τα τιμολόγια για τη διάρκειας 3 λεπτών κλήση είναι τριπλάσια από τα αντίστοιχα τιμολόγια στις ΗΠΑ), η διαφορά όμως μειώνεται σημαντικά για τις διάρκειας 10 λεπτών κλήσεις (οι οποίες είναι 20% ακριβότερες), τα δε τιμολόγια του αμερικανικού φορέα εκμετάλλευσης για τις περιφερειακές και υπεραστικές κλήσεις είναι υψηλότερα από το μέσο όρο των αντίστοιχων τιμολογίων της ΕΕ. Το κόστος των διεθνών κλήσεων από την ΕΕ προς τις ΗΠΑ είναι διπλάσιο από το κόστος των διεθνών κλήσεων από τις ΗΠΑ προς την ΕΕ, ενώ η σύγκριση με τον κατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης της Ιαπωνίας⁴⁰ δείχνει ότι οι διεθνείς κλήσεις που εκκινούν στην Ευρώπη είναι κατά 70% φθηνότερες από εκείνες που εκκινούν στην Ιαπωνία.

Εθνικές μισθωμένες γραμμές

Η μέση τιμολόγηση των εθνικών μισθωμένων γραμμών σημείωσε σταθερή μείωση κατά την περίοδο από τον Αύγουστο του 1996 ως τον Αύγουστο του 1999. Η τάση των μέσων τυπικών τιμολογίων λιανικής για υπηρεσίες ψηφιακής μισθωμένης γραμμής διαμορφώθηκε ως εξής: η χρέωση των μισθωμένων γραμμών των 64 Kbit/s σημείωσε μείωση της τάξεως του 45% για τις γραμμές των 50 και 200 χιλιομέτρων και 28% για τις γραμμές των 2 χιλιομέτρων· εξάλλου, η χρέωση των μισθωμένων γραμμών των 2 Mbit/s σημείωσε μείωση της τάξεως του 45% για τις γραμμές των 50 και των 200 χιλιομέτρων και 35% για τις γραμμές των 2 χιλιομέτρων. Η μείωση της χρέωσης των αναλογικών κυκλωμάτων (M.1020) των 50 και 200 χιλιομέτρων υπήρξε πιο συγκρατημένη, της τάξεως περίπου του 17%.

Ωστόσο, οι συγκρίσεις των τιμών των μισθωμένων γραμμών που χρέωναν οι κατεστημένοι φορείς σε κάθε κράτος μέλος την 1^η Αυγούστου 1999 δείχνουν ότι οι ίδιες υπηρεσίες είναι δυνατό να χρεώνονται σε πολύ διαφορετικές τιμές, γεγονός που δεν φαίνεται να δικαιολογείται ακόμη και αν γίνει δεκτή η διαφοροποίηση του κόστους.

³⁹ Οι αριθμοί αφορούν στη Nynex/Bell Atlantic, είναι ενδεικτικοί και διαφέρουν από εκείνους άλλων φορέων εκμετάλλευσης.

⁴⁰ NTT

Διεθνείς μισθωμένες γραμμές

Η μέση τιμολόγηση των διεθνών μισθωμένων γραμμών σημείωσε μείωση κατά την περίοδο μεταξύ Αυγούστου 1996 και Αυγούστου 1999. Η τάση των μέσων τιμολογίων λιανικής στην ΕΕ για υπηρεσίες ψηφιακής μισθωμένης γραμμής διαμορφώθηκε ως εξής: το μέσο τυπικό τιμολόγιο για συνδέσεις των 64Kbit/s με ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ μειώθηκε πάνω από 30%, ενώ το μέσο τυπικό τιμολόγιο για συνδέσεις των 2 Mbit/s με ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ μειώθηκε μεταξύ 22% και 29%. Οι μειώσεις στα τιμολόγια αναλογικών κυκλωμάτων (M.1020) υπήρξαν πιο συγκρατημένες, της τάξεως του 3% ως 9% για συνδέσεις με ευρωπαϊκές χώρες και τις ΗΠΑ.

Ωστόσο, το επίπεδο τιμών κατά την 1^η Αυγούστου 1999 παραμένει σχετικά υψηλό σε σχέση με τις τιμές παρεμφερών εθνικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, το μέσο τυπικό τιμολόγιο λιανικής για διεθνή ημικυκλώματα των 2 Mbit/s είναι από 7 έως 14 φορές υψηλότερο από το αντίστοιχο τιμολόγιο για εθνικά κυκλώματα των 200 χιλιομέτρων.

Η παροχή εθνικών και διεθνών κυκλωμάτων υψηλής χωρητικότητας (34 και 155 Mbits/s) βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη και σε λίγα μόνο κράτη μέλη έχουν καθοριστεί τιμές για τις υπηρεσίες αυτές. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τα κυκλώματα των 155 Mbit/s, οι τιμές καθορίζονται κατά περίπτωση.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ 1999

Από την ανάλυση εκ μέρους της Επιτροπής της ισχύουσας νομοθεσίας των κρατών μελών, της εφαρμογής της από τις εθνικές κανονιστικές αρχές και της τεκμηρίωσης που προσκόμισαν οι φορείς της αγοράς καθίσταται σαφές ότι, μετά την πάροδο λιγότερων από δύο ετών από της πλήρους απελευθέρωσης, η εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων για τις τηλεπικοινωνίες σημείωσε και εξακολουθεί να σημειώνει επιτυχία.

Ωστόσο, δεδομένου του ρόλου της ως θεματοφύλακα της Συνθήκης και οργάνου αρμόδιου για τις διαδικασίες που διασφαλίζουν την ορθή εφαρμογή των οδηγιών, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη, κατά την εκπόνηση εκθέσεων όπως αυτή, να επικεντρώνει την προσοχή της στις πτυχές της πρακτικής εφαρμογής του κανονισμού από τα κράτη μέλη που δεν συνάδουν με το κανονιστικό πλαίσιο. Από την άποψη αυτή, κατά την προπαρασκευή της παρούσας έκθεσης αναγνωρίστηκε, τόσο από τους νεοεισερχόμενους όσο και από τους ρυθμιστικούς φορείς, ο ρόλος της Επιτροπής να μεριμνά για την ορθή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου. Μετά τη δημοσίευση της ανακοίνωσης σχετικά με την αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου, καθήκον της Επιτροπής είναι να αξιοποιήσει τα διδάγματα του παρελθόντος κατά την εκπόνηση των κανονιστικών ρυθμίσεων για την πρώτη δεκαετία της νέας χιλιετίας και πέραν αυτής. Αυτό το πνεύμα διαπνέει την ασκούμενη με την έκθεση αυτή κριτική. Στο πλαίσιο αυτό υπάρχουν αρκετά μηνύματα. **Οι προτάσεις της Επιτροπής για ενέργειες αποκατάστασης, όπου αυτές ενδείκνυνται, εκτίθενται στην ανακοίνωση σχετικά με την αναθεώρηση.**

Μεγαλύτερη εναρμόνιση

Ενώ η διαδικασία δημιουργίας ενιαίας αγοράς τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υπό το ισχύον πλαίσιο, η παροχή πανευρωπαϊκών υπηρεσιών και η πραγματοποίηση διασυνοριακών επενδύσεων προσκρούουν ακόμη στο σχετικά χαμηλό επίπεδο εναρμόνισης των ευρωπαϊκών οδηγιών που αφορούν ειδικότερα στο καθεστώς αδειοδότησης και, σε μικρότερο βαθμό, στο καθεστώς διασύνδεσης. Ως προς το θέμα αυτό

είναι σαφές ότι ασκούνται από όλους τους παράγοντες της αγοράς ισχυρότατες πιέσεις για την ανάληψη δράσης (βλέπε παρακάτω).

Ομοιόμορφη εφαρμογή

Η εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου δείχνει ότι ακόμη και σε περιπτώσεις οδηγιών που έχουν καταρτισθεί με σχετική αυστηρότητα ως προς το ρυθμιστικό τους περιεχόμενο, υφίστανται σημαντικές αποκλίσεις κατά την εφαρμογή των αρχών των εν λόγω οδηγιών από τα κράτη μέλη. Υφίστανται ήδη μηχανισμοί επίτευξης ομοιομορφίας, όπως η Ανώτατη Επιτροπή των Εθνικών Τηλεπικοινωνιακών Διοικήσεων και Κανονιστικών Αρχών, η Επιτροπή Παροχής Ανοικτού Δικτύου και η Επιτροπή Αδειών. Πάντως, η εντύπωση των ρυθμιστικών φορέων και της αγοράς είναι ότι θα πρέπει να βελτιωθεί ο συντονισμός των φορέων αυτών.

NRA

Υπάρχει ένα προφανές άλλα άξιο επαναλήψεως σημείο αφετηρίας. Οι NRA αποτελούν τον θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο αναπτύσσεται η πλήρης και ομοιόμορφη εφαρμογή του πλέγματος κανονιστικών ρυθμίσεων. Απαιτείται ένα ισχυρό εθνικό πλαίσιο στήριξης προκειμένου η λειτουργία τους να καταστεί αποτελεσματική. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσονται η παροχή προς τις NRA των απαραίτητων ανθρώπινων και χρηματοδοτικών πόρων και η δημιουργία του νομικού και πολιτικού περιβάλλοντος που θα καταστήσει δυνατή την άσκηση των καθορισμένων αρμοδιοτήτων τους.

Το γεγονός ότι οι NRA των κρατών μελών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους οφείλεται στις διαφορετικές νομικές και διοικητικές αντιλήψεις από τις οποίες προήλθαν, αυτή δε η διαφοροποίηση αποτελεί φυσικό και ευπρόσδεκτο τμήμα της πολιτισμικής διάστασης της Ένωσης. Επί του παρόντος, ο συντονισμός των ρυθμιστικών φορέων πραγματοποιείται μέσω της ομάδας ανεξάρτητων ρυθμιστικών φορέων, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ομοιομορφίας κατά την εφαρμογή. Ωστόσο, δεν υπάρχει κανένα σύστημα αναφοράς, για παράδειγμα σχετικά με την εποπτεία της λογιστικής καταγραφής κόστους εκ μέρους του κατεστημένου φορέα εκμετάλλευσης, την έγκριση προσφοράς αναφοράς διασύνδεσης, τις διαδικασίες διαβούλευσης, τον χρόνο αποστολής απαντήσεων ή υποβολής αναφορών σχετικά με την ποιότητα της υπηρεσίας ή τις καταγγελίες καταναλωτών.

Οι διαφορές στην οργάνωση των NRA αντανακλώνται επίσης στις διαδικασίες που εφαρμόζονται για την εξέταση προσφυγών κατά των αποφάσεών τους. Και στην περίπτωση αυτή, πρόκειται για διαφορές που πηγάζουν από τις διαφορετικές νομικές και διοικητικές αντιλήψεις των κρατών μελών και, για το λόγο αυτό, οι διαδικασίες είναι ενίοτε χρονοβόρες και η τήρησή τους είναι δυνατό να ανατίθεται σε δικαιοδοτικά όργανα που στερούνται των απαιτούμενων προσόντων για την εξέταση της τεχνικής πολυπλοκότητας των τηλεπικοινωνιών. Οι διαδικασίες προσφυγών δύνανται επίσης να έχουν ανασταλτικό αποτέλεσμα, το οποίο, σε μία αγορά που κινείται με ταχείς ρυθμούς, είναι πιθανό να θίξει τα συμφέροντα των νεοεισερχόμενων. Όμοια αποτελέσματα μπορούν να προκαλέσουν οι καθυστερήσεις στη διασαφήνιση του εν γένει εφαρμοστέου κανονιστικού καθεστώτος.

Διαφορές παρατηρούνται περαιτέρω στην κατανομή των κανονιστικών αρμοδιοτήτων μεταξύ υπουργείων, ρυθμιστικών φορέων, εθνικών αρχών ανταγωνισμού και, ενίοτε, άλλων φορέων, για παράδειγμα φορέων αρμόδιων για την τιμολόγηση. Η κατάσταση αυτή μπορεί να προκαλέσει συγκρούσεις αρμοδιοτήτων ή, τουλάχιστο, να αποτελέσει διοικητικό φραγμό για τους νεοεισερχόμενους. Διαφορές παρατηρούνται επίσης σε ό,τι αφορά στην αρμοδιότητα

χειρισμού καταγγελιών των καταναλωτών, γεγονός που προκαλεί ανασφάλεια στους καταναλωτές σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Αδειοδότηση

Οι φορείς εκμετάλλευσης υπηρεσιών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των φορέων εκμετάλλευσης δορυφορικών υπηρεσιών, υποστηρίζουν το επιχείρημά τους υπέρ της μεγαλύτερης εναρμόνισης του καθεστώτος αδειοδότησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο τονίζοντας τις σημαντικές διαφορές στις διαδικασίες, τις περιόδους ισχύος αδειών, τα τέλη και τις διαβαθμίσεις των φορέων εκμετάλλευσης με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι, καθώς και τις δυσχέρειες που παρουσιάζονται κατά την υποβολή αιτήσεων στις ένδεκα επίσημες γλώσσες της Κοινότητας.

Σχεδόν όλοι οι φορείς εκμετάλλευσης αντιτίθενται στα κλειστά καθεστάτα αδειοδότησης, επικαλούμενοι τον προφανή λόγο ότι είναι δαπανηρά, χρονοβόρα και δυνητικώς αποκλειστικά. Η εμπειρία των κρατών μελών που εισήγαγαν ανοικτά καθεστάτα αδειοδότησης δείχνει ότι τα εν λόγω καθεστάτα λειτουργούν με επιτυχία, συνδυάζονται ικανοποιητικά με την απελευθερωμένη αγορά και ελαττώνουν το φόρτο των κανονιστικών ρυθμίσεων των NRA.

Οι ισχύοντες κανόνες για τα τέλη αδειών και η αρχή ότι θα πρέπει να καλύπτουν μόνο το διοικητικό κόστος των αδειών έχουν επίσης τύχει ευρείας και ποικιλότητας εφαρμογής στα κράτη μέλη. Δεν έχει πραγματοποιηθεί έλεγχος επιδόσεων ως προς μεγέθη αναφοράς ως προς το ζήτημα αυτό.

Διασύνδεση

Η έκθεση αυτή δείχνει ότι οι εξουσίες του ρυθμιστικού φορέα που περιέχονται στο ισχύον πλαίσιο είτε δεν εκχωρούνται πάντοτε στις NRA σε εθνικό επίπεδο είτε, σε ορισμένες περιπτώσεις, υφίστανται αλλά έχουν περιέλθει σε αχρησία. Η διαπίστωση αυτή αληθεύει ειδικότερα ως προς την εξουσία ευθείας παρέμβασης στις διαπραγματεύσεις διασύνδεσης χωρίς προηγούμενη πρόσκληση των μερών. Ορισμένοι ρυθμιστικοί φορείς διατείνονται ότι η έμφαση που αποδίδει το πλαίσιο στην εμπορική διαπραγμάτευση (και το εθνικό πλαίσιο στην ελευθερία σύναψης συμβάσεων), καθώς και το δικαίωμα των μερών να ζητήσουν παρέμβαση, καθιστούν την εξουσία αυτή περιττή. Τα ασθενέστερα μέρη στις διαπραγματεύσεις αυτές, δηλαδή οι νεοεισερχόμενοι με αμελητέα ισχύ στην αγορά, δεν συμμερίζονται γενικά την άποψη αυτή. Επί του παρόντος, οι οδηγίες δεν δίνουν καμία εντολή προς τις NRA προκειμένου να επιβάλλουν κυρώσεις στους φορείς εκμετάλλευσης με SMP σε περίπτωση αποτυχίας εκπόνησης RIO ή έγκαιρης διαπραγμάτευσης της διασύνδεσης.

Ένα σημαντικό πρόβλημα αφορά στη λογιστική καταγραφή κόστους των κατεστημένων φορέων εκμετάλλευσης για την τιμολόγηση της διασύνδεσης. Φαίνεται ότι υφίστανται σημαντικές αδυναμίες τόσο στη ρύθμιση σε εθνικό επίπεδο όσο και στις πρακτικές που εφαρμόζονται από τις NRA, όσον αφορά στη λογιστική καταγραφή κόστους για τη διασύνδεση και για την παροχή μισθωμένων γραμμών και φωνητικής τηλεφωνίας, ιδιαίτερα δε κατά τη διασφάλιση της ορθής αναπροσαρμογής των τιμολογίων στην τελευταία περίπτωση. Ένα από τα αποτελέσματα των αδυναμιών αυτών εμφανίζεται με τη μορφή της συμπίεσης των τιμών σε ορισμένα κράτη μέλη. Ωστόσο, η διαδικασία εφαρμογής έδειξε την αποτελεσματικότητα του συστήματος αναφοράς σε επίπεδο ΕΕ για τη μείωση των τιμών διασύνδεσης. Εξάλλου, αρκετά κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει σύστημα αναφοράς για τα τιμολόγια χωρών εντός και εκτός της ΕΕ, προκειμένου να προσανατολίσουν τα οικεία εθνικά τιμολόγια διασύνδεσης. Ο έλεγχος επιδόσεων ως προς μεγέθη αναφοράς της Επιτροπής θα

συνεχισθεί τουλάχιστον κατά το χρόνο ισχύος του υφιστάμενου πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων.

Καθολική υπηρεσία

Μολονότι επί του παρόντος υφίσταται μόνο ένα ειδικό ταμείο χρηματοδότησης καθολικής υπηρεσίας, καθίσταται σαφές από την εφαρμογή ότι οι φορείς εκμετάλλευσης των κρατών μελών στα οποία πιθανολογείται η θέση σε λειτουργία χρηματοδοτικών μηχανισμών διακατέχονται από ανησυχία. Οι περισσότεροι αντιμετωπίζουν τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς ως φραγμό για την είσοδο στην αγορά και σε πολλές περιπτώσεις είναι βέβαιοι για τη δυνατότητά τους να παράσχουν καθολική υπηρεσία στις περιοχές όπου δραστηριοποιούνται σε ανταγωνιστική βάση. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαίο να διασφαλισθεί η ακριβής αξιολόγηση του καθαρού κόστους της παροχής καθολικής υπηρεσίας, με ιδιαίτερη έμφαση στα άυλα οφέλη που απορρέουν από την παροχή καθολικής υπηρεσίας. Σε ό,τι αφορά στην κατηγορία των φορέων εκμετάλλευσης από τους οποίους δύναται να ζητηθεί να συνεισφέρουν στην παροχή καθολικής υπηρεσίας μέσω των χρηματοδοτικών μηχανισμών, προσοχή θα πρέπει να αποδοθεί στην τρέχουσα και προβλεπόμενη ανάπτυξη της αγοράς κινητών υπηρεσιών.

Περαιτέρω, σε όσες περιπτώσεις έχει επιτευχθεί η πλήρης αναπροσαρμογή και δεν υφίσταται πλέον καμία έλλειψη πρόσβασης, η καθολική υπηρεσία μπορεί να παρέχεται επί τη βάση σχεδίων τιμολόγησης περιορισμένης χρήσης, χωρίς να παρίσταται περαιτέρω ανάγκη εξάρτησης από την καταβολή τελών καθολικής υπηρεσίας, τα οποία αποτελούν δυνητικό φραγμό για την πρόσβαση στην αγορά.

Είναι σαφές ότι κατά την εφαρμογή του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου πρέπει να ληφθούν υπόψη τα δικαιώματα του καταναλωτή, ιδιαίτερα αναφορικά με τη διαφάνεια της πληροφόρησης και την αποκατάσταση. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως αυτή της έλλειψης διαφάνειας στη δομή των τιμολογίων ή επαχθών συμβατικών όρων, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εφαρμόσουν πιο αποτελεσματικά το ισχύον πλαίσιο κόνοντας παράλληλα καλύτερη χρήση της υφιστάμενης νομοθεσίας οριζόντιου χαρακτήρα της Κοινότητας για την προστασία του καταναλωτή.

Φραγμό στην ενιαία αγορά αποτελεί το γεγονός ότι οι καταναλωτές αγνοούν τη διάθεση του ευρωπαϊκού αριθμού κλήσης έκτακτης ανάγκης 112 και στα άλλα κράτη της Ένωσης, παρόλο που ο εν λόγω αριθμός είναι διαθέσιμος σε όλα τα κράτη μέλη και έχει τύχει ευρείας διαφήμισης από τους φορείς εκμετάλλευσης. Το πρόβλημα αυτό μπορεί επίσης να αντιμετωπισθεί υπό το ισχύον πλαίσιο.

Βελτίωση του συντονισμού με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού

Τα σχόλια που διατυπώθηκαν κατά την προπαρασκευή της έκθεσης σχετικά με τα τιμολόγια μισθωμένων γραμμών ή την έλλειψη αναπροσαρμογής των τιμολογίων τοπικού βρόχου δείχνουν ότι οι νέοι φορείς της αγοράς αντιμετωπίζουν ακόμη δυσκολίες σε ορισμένους τομείς, παρά την πολυετή εφαρμογή των διατάξεων της ειδικής νομοθεσίας του τομέα. Γενικά, είναι προφανές ότι ο ανταγωνισμός τοπικής πρόσβασης υπό το παρόν κανονιστικό πλαίσιο παραμένει σε όλα τα κράτη μέλη προβληματικός. Εξάλλου, ορισμένοι φραγμοί στην ανάπτυξη διεθνικών υπηρεσιών και υποδομής παραμένουν. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε την 27^η Ιουλίου 1999 να εγκαινιάσει μία τομεακή έρευνα με βάση τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ που θα αφορά στο ύψος των τιμολογίων μισθωμένων γραμμών, στο ύψος της χρέωσης περιαγωγής και στα τιμολόγια για την παροχή πρόσβασης και τη χρήση του οικιακού τοπικού βρόχου. Μέσω της έρευνας αυτής η Επιτροπή επιθυμεί να διαπιστώσει

αν οι πρακτικές και οι τιμές που θα παρατηρηθούν αποτελούν παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΚ, ειδικότερα δε των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης της ΕΚ. Αν η Επιτροπή διαπιστώσει τέτοιες παραβάσεις, θα λάβει μέτρα εναντίον τους κατά περίπτωση και θα εξετάσει το πεδίο εφαρμογής για τη μελλοντική λήψη μέτρων οριζόντιου χαρακτήρα. Η Επιτροπή θα καλέσει να συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή τόσο οι εθνικοί ρυθμιστικοί φορείς όσο και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού. Καθώς η στενή συνεργασία μεταξύ των αρχών ανταγωνισμού και των εθνικών ρυθμιστικών φορέων αποτελεί γενικό προαπαιτούμενο για τη διασφάλιση περιβάλλοντος υγιούς ανταγωνισμού στις τηλεπικοινωνιακές αγορές, θα πρέπει να βελτιωθεί περαιτέρω.

Άλλα συμπεράσματα

Αριθμοδότηση

Η Επιτροπή ενθαρρύνεται από την εισαγωγή σε ορισμένα κράτη μέλη προγραμμάτων εισαγωγής φορητότητας αριθμού και προεπιλογής φορέα, σε μερικές δε περιπτώσεις πριν από την καθορισμένη ημερομηνία. Ωστόσο, ανησυχεί για πιθανές καθυστερήσεις, ειδικότερα για τη θέση σε εφαρμογή της προεπιλογής φορέα για όλες τις κλήσεις από σταθερά δίκτυα και με αναλογική κατανομή του κόστους μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης και καταναλωτών. Σε ό,τι αφορά στη φορητότητα αριθμού, θα πρέπει να αποδοθεί προσοχή στο γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν επεκτείνει τη σχετική υποχρέωση στους φορείς εκμετάλλευσης κινητών υπηρεσιών, αυξάνοντας έτσι το πεδίο του ανταγωνισμού στον τομέα αυτόν.

Δικαιώματα διέλευσης

Το γεγονός ότι σε πολλά κράτη μέλη τα δικαιώματα διέλευσης υπάγονται πολύ συχνά στην αρμοδιότητα τοπικών ή περιφερειακών αρχών και μπορεί να υπόκεινται σε σχεδιασμό και άλλους περιορισμούς που δεν πηγάζουν από τον τηλεπικοινωνιακό τομέα σημαίνει ότι τα χέρια του ρυθμιστικού φορέα ενίοτε είναι δεμένα. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναλάβει δράση για την εφαρμογή ρηζικέλευθων λύσεων υπό το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στη συνεγκατάσταση και στην κοινή χρήση εγκαταστάσεων.

COM(1999) 537 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

15 16 08 17

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-99-585-GR-C
